

101. møde

Mandag den 26. maj 2003 kl. 10.00

Dagsorden

1) Forespørgsel nr. F 67:

Forespørgsel til udenrigsministeren [om Thuleradaren].

Af Jens Hald Madsen (V), Jeppe Kofod (S), Peter Skaarup (DF), Gitte Seeberg (KF), Villy Søvnald (SF), Niels Helveg Petersen (RV), Keld Albrecht- sen (EL) og Jann Sjørnsen (KRF).

(Forespørgslen anmeldt 20/5 2003. Fremme af forespørgslen vedtaget 23/5 2003). (Eventuel afstemning udsættes til tirsdag den 27. maj 2003).

2) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 158:

Forslag til folketingsbeslutning om, at regeringen venter med at besvare den amerikanske anmodning om opgradering af Thuleradaren, indtil en ny forsvarsaftale til afløsning af forsvarsaf- talen af 1951 er aftalt mellem Grønland, Dan- mark og USA.

Af Kuupik Kleist (IA) og Lars-Emil Johansen (SIU).
(Fremsat 22/4 2003).

3) Forespørgsel nr. F 66:

Forespørgsel til indenrigs- og sundhedsministe- ren [om regeringens regionalpolitik].

Af Kristen Touborg (SF) og Aage Frandsen (SF).
(Forespørgslen anmeldt 8/5 2003. Fremme af forespørgslen vedtaget 13/5 2003). (Eventuel afstemning udsættes til tirsdag den 27. maj 2003).

Meddelelser fra formanden

Første næstformand (Svend Auken):

Medlemmer af Folketinget Elsebeth Gerner Nielsen (RV) og Marianne Jelved (RV) har med- delt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om indførelse af partikelfiltre på busser og lastbiler.
(Beslutningsforslag nr. B 176).

Medlemmer af Folketinget Anders Samuelson (RV) og Niels Helveg Petersen (RV) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om skattefrihed m.v. for findeløn.
(Beslutningsforslag nr. B 177).

Den første sag på dagsordenen var:

1) Forespørgsel nr. F 67:

Forespørgsel til udenrigsministeren:

»Hvad kan regeringen i lyset af de seneste drøftelser med Grønlands landsstyre oplyse om den videre håndtering af den amerikanske anmodning om opgradering af Thuleradaren?«

Af Jens Hald Madsen (V), Jeppe Kofod (S), Peter Skaarup (DF), Gitte Seeberg (KF), Villy Søvnald (SF), Niels Helveg Petersen (RV), Keld Albrecht- sen (EL) og Jann Sjørnsen (KRF).

(Forespørgslen anmeldt 20/5 2003. Fremme af forespørgslen vedtaget 23/5 2003). (Eventuel afstemning udsættes til tirsdag den 27. maj 2003).

Første næstformand (Svend Auken):

Jeg gør opmærksom på, at afstemning om even- tuelle forslag til vedtagelse vil blive udsat til i morgen, tirsdag den 27. maj 2003.

Begrundelse

Jens Hald Madsen (V):

Den 29. april i år havde vi en forespørgsel her i Tinget om regeringens holdning til missilfor- svarsprojektet og til den amerikanske regerings anmodning om at inddrage Thuleradaren. Jeg synes, vi havde en god, konstruktiv debat om de mulige sikkerhedspolitiske konsekvenser af missilforsvaret og Thulebasens eventuelle rolle.

Nu har der jo været nye drøftelser mellem det grønlandske landsstyre og den danske regering, og derfor er det, denne forsvarsforespørgsel går ud på, hvad regeringen i lyset af de seneste drøftelser med Grønlands landsstyre kan oplyse om den videre håndtering af den amerikanske an- modning om opgradering af Thuleradaren, og det ser jeg frem til.

Besvarelse

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Jeg takker for forespørgslen.

Den 29. april havde vi, som forespørgeren siger, en forespørgsel her i Tinget om regeringens holdning til missilforsvarsprojektet og til den amerikanske regerings anmodning om at inddrage Thuleradaren. Jeg synes, vi dengang havde en ganske udmærket debat om de mulige sikkerhedspolitiske konsekvenser af missilforsvaret og Thulebasens eventuelle rolle, og vi kom rundt i alle hjørner. Derfor er det ikke den debat, vi i dag skal gentage; meningen med debatten i dag er at belyse det videre forløb i forbindelse med henvendelsen fra USA.

Under forespørgselsdebatten fremhævede regeringen, at det er vores ønske, at beslutningen om, hvordan den amerikanske henvendelse skal besvares, skal træffes i klar forståelse med Grønlands landsstyre. Vi har derfor haft en tæt og konstruktiv debat med det grønlandske landsstyre, vi har haft et tæt og intensivt samarbejde med landsstyret om formuleringen af et fælles dansk-grønlandsk forhandlingsudspil over for USA.

Den foreløbige kulmination på denne forhandlingsproces kom den 14. maj 2003, hvor den grønlandske landsstyreformand, Hans Enoksen, på vegne af det grønlandske landsstyre og jeg selv på vegne af den danske regering underskrev en fælles principerklæring i landsstyreformandens hjembygd, Itilleq, herefter kaldet Itilleq-erklæringen.

Erklæringen udleder en række generelle politiske principper af det tætte samarbejde mellem Danmark og Grønland vedrørende udenrigs- og sikkerhedspolitiske spørgsmål, som er af betydning særligt for Grønland. Nøgleordene er medinddragelse, medindflydelse og ligeværdighed.

Vi har således nu nedfældet den allerede gældende praksis, der gør det muligt for Grønland at gøre grønlandske synspunkter og interesser gældende i disse spørgsmål. Vi har således sikret os, at kommende regeringer ikke kan gå baglæns i forhold til Grønland, og vi erklærer i Itilleq-erklæringen, at hvor det er muligt, og hvor det drejer sig om særlige grønlandske anliggender og interesser, vil Grønland være medunderskriver sammen med regeringen.

Regeringen og Grønlands landsstyre er som bekendt også enige om et fælles dansk-grønlandsk forhandlingsudspil over for USA vedrø-

rende de grønlandske ønsker til bl.a. fornyelsen af forsvarsaftalen fra 1951.

Som jeg redegjorde for ved forespørgslen den 29. april, består det fælles forhandlingsudspil af et udkast til en dansk-grønlandsk-amerikansk fællesaftale, der sigter på at forny væsentlige dele af forsvarsaftalen af 1951, og et udkast til aftale om økonomisk og teknisk samarbejde, der har til formål at imødekomme grønlandske ønsker om et bredere samarbejde med USA. Det er selvfølgelig hensigten, at landsstyret skal være medunderskriver på disse to aftaler.

Landsstyreformanden og jeg er enige om, at vi som det næste skridt sammen vil præsentere det dansk-grønlandske forhandlingsudspil for den amerikanske regering som et svar på deres henvendelse under et besøg i Washington. Vi vil snarest tilrettelægge dette besøg og dermed indlede en forhandlingsproces mellem Danmark-Grønland og USA med henblik på at nå til enighed om de to aftaler, inden opgraderingen af Thulebasen kan finde sted.

Kl. 10.05

Forhandling

Jens Hald Madsen (V):

Den seneste tids forøgede terroraktivitet i Saudi-Arabien og Marokko, Al-Qaedas trusler imod USA, Australien, Storbritannien, ja, sågar Norge, viser med al sin tydelighed, at ingen kan forudse omfanget af fremtidige trusler. Et missilforsvar som det, USA nu arbejder på at realisere, er derfor efter Venstres opfattelse kun ét af flere tiltag, der bør tages for at forsvare den vestlige og demokratiske verden imod trusler om terror og masseødelæggelse.

Derfor glæder Venstre sig over, at den seneste tids høringer i Grønland såvel som i Danmark og nu regeringens drøftelser med det grønlandske hjemmestyre har ført til en principerklæring, der betyder, at Danmark og Grønland sammen præsenterer det dansk-grønlandske forhandlingsudspil for den amerikanske regering.

Med denne aftale har regeringen vist, at den ikke trækker noget ned over hovedet på den grønlandske og danske befolkning, men i stedet ønsker at nå fælles mål gennem dialog og gensidig forståelse. Den dansk-grønlandske enighed om at stå sammen i de videre forhandlinger er en styrkelse af det gode forhold mellem Danmark og Grønland og et bevis på, at rigsfællesskabet virkelig er et fællesskab.

Venstre håber, at Danmark og Grønland også i de videre forhandlinger vil stå sammen om at bidrage til USA's fortsatte arbejde hen imod at udvikle et system, der kan beskytte og forsvare ikke blot USA, men også USA's venner og allierede imod ballistiske missiler fra slyngelstater og terrororganisationer, en mulig fremtidig terrortrusel, som vi på nuværende tidspunkt ikke kan forsvare os imod.

Danmark og Grønland må ikke være en hindring for det videre forløb. Vi skal i stedet støtte USA, der er vor største og vigtigste allierede.

Jeg skal på Venstres, De Konservatives, Socialdemokratiets, Dansk Folkepartis, De Radikales og Kristeligt Folkepartis og måske fleres vegne – i hvert fald får vi forhåbentlig deres opbakning til det – fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget noterer med tilfredshed, at der er opnået en forståelse mellem regeringen og Grønlands landsstyre om et forhandlingsudspil over for USA om bl.a. en fornyelse af forsvarsaftalen af 1951.

Folketinget opfordrer regeringen til sammen med Grønlands landsstyre at indlede en forhandlingsproces mellem Danmark/Grønland og USA om det dansk/grønlandske udspil med henblik på at nå til enighed, inden opgraderingen af Thuleradaren kan finde sted.«
(Forslag til vedtagelse nr. V 117).

Første næstformand (Svend Auken):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (*Se foran*). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

For det første lød det for mig fuldstændig, som om hr. Jens Hald Madsen talte på Venstres vegne og ikke på vegne af forespørgerne, og det tror jeg måske også var det, der var tilfældet.

Men derudover vil jeg stille to spørgsmål til hr. Jens Hald Madsen.

Det ene spørgsmål, der undrede mig, det var, hvorfor de grønlandske medlemmer af Tinget ikke var medforslagsstillere til dette forslag til vedtagelse. Derfor kunne jeg da godt tænke mig at høre fra hr. Jens Hald Madsen, om man har foreslået de grønlandske medlemmer af Tinget at være medforslagsstillere til denne tekst, og

hvis man ikke har, hvad begrundelsen så er for, at man ikke har det.

Kl. 10.10

For det andet vil jeg godt spørge, hvad teksten egentlig betyder, for jeg synes, at den er lidt uklar. Der står, at der skal laves et udspil med henblik på at nå til enighed, inden opgradering af Thuleradaren kan finde sted. Men jeg vil godt vide: Træffer vi en beslutning nu om, at Thuleradaren skal opgraderes, hvis der opnås enighed mellem Grønland, Danmark og USA? Er det det, vi træffer beslutning om, eller træffer vi bare beslutning om, at vi afventer de forhandlinger, og så tager vi stilling? Det må vi have afklaret.

(Kort bemærkning).

Kuupik Kleist (IA):

Min bemærkning går meget efter de samme linjer som hr. Søren Søndergaards bemærkning. Især den sidste del af forslaget ordlyd lader en i tvivl om, hvorvidt vi i virkeligheden i dette her minut er ved at tage en beslutning, som der har været bygget op til over flere måneder, måske over flere år. Og det gør mig selvfølgelig lidt nervøs.

Det andet dilemma, som jeg synes jeg sidder i, er det dagsordenspunkt, der efterfølger denne forespørgselsdebat, vores beslutningsforslag om, at Folketinget ikke tager nogen beslutning om missilskjoldet og anvendelsen af Thuleradaren, før de dansk-grønlandske-amerikanske forhandlinger er tilendebragt, om det så kommer i karambolage med det forslag til vedtagelse, som hr. Jens Hald Madsen lige har læst op. Så det vil jeg gerne have redegjort for.

(Kort bemærkning).

Jens Hald Madsen (V):

Jeg skal forsøge at samle det op, men hvis jeg ikke får besvaret alle spørgsmål, så beder jeg om, at man markerer.

For det første er det her jo en forhandling, der foregår mellem den danske regering og det grønlandske hjemmestyre. Det er klart, at det her beslutningsoplæg til et forslag til vedtagelse i forhold til denne forespørgselsdebat kan alle i Folketinget jo støtte, hvis man mener, at man kan bakke op omkring det. Det er svaret til hr. Søren Søndergaard.

Med hensyn til forhandlingerne: Jamen hvis man får opfyldt sine krav, som kan indgå i til-lægsaftalen, forsvarsaftalen af 1951, så er der sådan set ikke noget problem. Det, der selvfølgelig er væsentligt her, er, at alle har en tidsfaktor at

arbejde med, for det er da også vigtigt, at det projekt, som USA skal have gennemført, kan realiseres. Derfor håber og tror jeg på, at de forhandlinger, der vil foregå mellem den principerklæring, som de dansk-grønlandske ledere har fundet ud af, kan være baggrund for at få et godt resultat med amerikanerne og holde den tidshorison, der nu engang skal være.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Jeg synes, hr. Jens Hald Madsen holdt en god tale om inddragelse af grønlænderne i det her forløb, men jeg synes, at han blev lidt flakkende, da han så blev stillet det, synes jeg, meget logiske spørgsmål af hr. Søren Søndergaard, at når nu man ønsker at arbejde så tæt sammen, var de grønlandske medlemmer af Folketinget så blevet kontaktet om at deltage i det fælles forslag til vedtagelse? Og der var hr. Jens Hald Madsens svar det rigtige, at man jo altid kan vælge at tilslutte sig, når man er medlem af et Folketing.

Men er det virkelig udtryk for hensynet til Grønland, vi her ser udspillet foran os? Det synes jeg at hr. Jens Hald Madsen skal svare lidt tydeligere på.

Og helt uklart blev hr. Jens Hald Madsen, da han skulle besvare det andet spørgsmål, nemlig: Hvad betyder det, hvis det forslag, der foreligger, bliver vedtaget. Betyder »inden«, at så er løbet kørt med hr. Jens Hald Madsens formulering, at hvis man nu ikke løber ind i flere vanskeligheder, så er det her den endelige stillingtagen? Det synes jeg er helt afgørende at få afklaret.

Kl. 10.15

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Ja, det kan godt være, at indholdet ikke er det, men, hvad skal vi sige, processen omkring det her er jo sådan en rigtig kolonipapirproces.

Altså man skal træffe en afgørelse omkring Grønland, som skal træffes her, og så henvender man sig ikke til de grønlandske folketingsmedlemmer for at spørge, om de vil være med til forslaget til vedtagelse. Jeg glæder mig meget til at høre den socialdemokratiske ordfører om, hvad han synes om den proces. For han har selvfølgelig et medansvar for den proces, går jeg ud fra, og Det Radikale Venstre selvfølgelig også. Og jeg må indrømme, at jeg er fuldstændig forundret over at opleve det her. Det er virkelig et lærestykke i, hvordan man ikke burde opføre sig.

Men så er der indholdet, og det er jo stadig væk fuldstændig uklart. Er det som en tyv om natten, der kommer og gennem et underligt teknisk forslag får gennemført, at nu tilslutter vi os alle sammen det amerikanske missilskjoldsystem? Er det det, der står her? Eller kan regeringen og forslagsstillerne garantere, at naturligvis får vi en debat i Folketinget igen, inden Danmark tager den endelige stilling til tilslutning til missilskjoldsystemet, herunder selvfølgelig også en vurdering af, hvordan de forhandlinger, som Grønland er blevet inddraget i, er gået?

(Kort bemærkning).

Kuupik Kleist (IA):

Når hr. Jens Hald Madsen henviser til det forhandlingsforløb, der er mellem regeringen og landsstyret, er det jo sådan, at den aftale til køreplan, der ligger, er, at landsstyret og regeringen på et tidspunkt forhandler med USA om et fælles oplæg, og at vi så efterfølgende tager en drøftelse af dels udkommet selvfølgelig af forhandlingerne, men dels også, hvad der efterfølgende vil være af konsekvensbeslutninger her i Folketinget.

Så jeg vil tillade mig igen at spørge hr. Jens Hald Madsen om den sidste halvdel af sidste sætning i forslaget til vedtagelse: Hvad betyder den?

(Kort bemærkning).

Jens Hald Madsen (V):

Først vil jeg sige, at jeg holder fast i, at vi jo har haft en hel proces. Men skal vi ikke blive enige om en ting: I sidste ende handler det om en forhandling mellem den danske regering og det grønlandske hjemmestyre. Det er det, der sådan set har været meningen, at selvfølgelig har vi hele tiden parallelitet i at drøfte og diskutere og debattere det her.

Men det er altså ikke det danske Folketing, som tager til USA for at forhandle. Det er det altså ikke. Derfor mener jeg faktisk, at ud fra et demokratisk synspunkt og ud fra rigsfællesskabets rammer kan den danske regering ikke gøre mere. Det kan den altså ikke. Vi kan ikke tage hr. Villy Søvnald og hr. Søren Søndergaard og andre med over til USA for at forhandle.

Der er lavet en aftale mellem den danske regering og det grønlandske hjemmestyre, og det er det, vi tager udgangspunkt i. Jeg synes da godt, at man i stedet for at være negativ omkring det her kunne være glade. Det er da en succeshistorie om, hvordan der har været en,

nogen vil måske sige meget lang dialog. Men der har været en meget lang proces, hvor alle har haft mulighed for at ytre sig. Ellers må de spørgelystne fortælle mig, hvordan man så skulle gøre.

Det, det handler om, er jo, at hvis de krav, der bliver stillet i det fælles oplæg, bliver opfyldt, jamen så kører processen videre.

Jeg kan egentlig ikke se, hvad problemstillingen er.

(Kort bemærkning).

Lars-Emil Johansen (SIU):

Det forslag til vedtagelse, der er blevet stillet, indeholder efter min mening ganske gode takter og interesser, som tilgodeser nogle af de synspunkter, som vi selv har fremsat fra vores side.

Jeg vil gerne følge lidt op på det, som hr. Søren Søndergaard kom med:

Når der nu er to ud af 179 medlemmer, der direkte er valgt i Grønland, og beslutningen, man er på vej til at tage, er så grønlandsk, som den kan blive, var det så ikke en idé at inddrage grønlænderne? Altså jeg var ikke klar over, indtil jeg gik ind i denne sal her til morgen, at der var formuleret et sådant forslag til vedtagelse.

Kl. 10.20

Hvis jeg var blevet inddraget, havde jeg måske foreslået, at den sidste sætning sluttede med en formulering, der siger: »... og USA om det dansk-grønlandske udspil med henblik på at nå til enighed, inden *beslutning* om opgraderingen af Thuleradaren kan finde sted.«

Men altså som sagt, forslaget indeholder nogle gode ting, som jeg godt kan støtte.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnal (SF):

Jeg synes, at Venstres ordfører, som er meget travlt optaget af at læse i øjeblikket, svarer uklart og forsøger at dreje diskussionen hen på noget andet. Det er jo et gammelt, kendt trick, når man er lidt trængt.

Men min og hr. Søren Søndergaards anke gik ikke på, at vi skulle med til USA. Så har hr. Jens Hald Madsen hørt meget dårligt efter. Det hvilede på det naturlige, at når man i en fælles principklæring og hele retorikken lægger op til et meget tæt samarbejde med Grønland, så er det altså helt uforståeligt, at man ikke inddrager de to grønlandske repræsentanter i en vedtagelsesudformning. Det var den undren og ikke et ønske om for mit vedkommende at komme til USA.

Det vil jeg egentlig godt have et svar på: Er det ikke lidt underligt, når nu hele retorikken bærer op til det tætte og nære, næsten omfavnende forhold, at man så fuldstændig glemmer det i processen?

Og så mangler jeg stadig væk et klart svar på, hvad den sidste sætning betyder. Det er fuldstændig uklart.

(Kort bemærkning).

Jens Hald Madsen (V):

Det er jeg sådan set lidt ked af, når man nu er nået så langt. Men jeg tror også, det mere er et udtryk for, at faktisk kan man godt acceptere det, der står, og så skal man altså prøve at skabe en eller anden polemik, og så handler det om, hvordan teksten er, osv. Men egentlig er man grundlæggende enig, og man er sådan set også enig i, at der har været den rigtige proces.

Man må sige, at de grønlandske repræsentanter er formodentlig, forhåbentlig orienteret af det grønlandske hjemmestyre om, hvilke intentioner der er, og derfor går jeg også ud fra, at de ved, hvad intentionerne er for den danske regering. Derfor formoder jeg også, at man kan sympatisere med det, der står. Det formoder jeg. Altså jeg bliver nødt til at sige, at for mig er det et simpelt ræsonnement. Så svært er det ikke.

Så kommer det her forslag i salen, og da det er lig med det, som jeg går ud fra at det grønlandske hjemmestyre kan støtte, jamen så kan jeg ikke se det store problem. Så er det vel afklaret fra Grønlands side. Det er vel ikke noget, der skal afklares her i salen. Det går jeg ikke ud fra. Jeg går ud fra, at der har været den dialog. Ellers er det jo ikke Danmark, som har et problem; så er det vel mere internt i Grønland, der er et problem. Derfor kan jeg egentlig ikke se, hvad problemstillingen er.

Så stadig væk må jeg sige, at jeg synes, vi kredser rundt i en cirkel, for vi er sådan set meget enige om det forslag til vedtagelse, der foreligger, og så skal vi prøve at holde debatten i gang. Det synes jeg da er lidt synd, i stedet for at glæde sig over, hvor langt vi er kommet.

(Kort bemærkning).

Kuupik Kleist (IA):

Hr. Jens Hald Madsen spurgte i sit forrige indlæg: Hvad er egentlig problemet? Er det ikke meget godt, det hele? Det kan godt være, det er meget godt, det hele, men problemet er, synes jeg, at hr. Jens Hald Madsen ikke svarer på spørgsmålene. Altså hvad betyder den sidste

sætning i forslaget til vedtagelse? Betyder det, at Folketinget i dag tager endelig stilling til sagen, som har været på vej i så lang tid? Det er et meget simpelt spørgsmål, og der kan formodentlig også gives et simpelt svar på det.

Med hensyn til forhandlingerne mellem regeringen og hjemmestyret eller landsstyret: Jeg sidder hverken i regeringen eller i landsstyret, så jeg ved ikke noget om i detaljer, hvad der er sket. Altså det er da også en nyhed for mig, at der i forslaget til vedtagelse, som her bliver fremsat, er noget, der er tiltrådt af hjemmestyret, så vidt jeg forstår hr. Jens Hald Madsen.

Kl. 10.25

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Hr. Jens Hald Madsen kan tale fra nu af og til juleaften, men det ændrer bare ikke ved den kendsgerning, at det næsten er ulidelig typisk, at man lige glemmer at spørge de grønlandske medlemmer, om de vil være med som forslagstillere til det her forslag, som i høj grad vedrører Grønland.

Det er altså desværre alt, alt for typisk, og det er jo lige præcis derfor, at der alt for tit er denne mistillid mellem folk i Grønland og så det danske politiske system, fordi man oplever det her. Og jeg glæder mig meget til at høre de øvrige ordførere forklare, hvad der er baggrunden for det. Altså om det er en bevidst beslutning, eller om det er et uheld, eller hvad det er.

Men derudover til hr. Jens Hald Madsen: Jeg vil ikke til USA, til gengæld vil jeg enormt gerne være positiv over for denne vedtagelse. Og det kræver blot, at hr. Jens Hald Madsen går herop og siger, at den sidste linje skal forstås på den måde, at det forudsætter en beslutning i Folketinget om opgradering af Thuleradaren.

Hvis hr. Hald Madsen siger, at den sidste sætning betyder, at vi skal have diskussion om opgradering i Folketinget, jamen så er det her værd at vedtage.

Hvis det ikke er det, der menes, så er det jo at forsøge at få en beslutning igennem som en tyv om natten, at få et afgørende spørgsmål sneget ind i en linje, som overhovedet ikke handler om det, som det burde handle om, nemlig spørgsmålet om opgradering af Thuleradaren.

(Kort bemærkning).

Jens Hald Madsen (V):

Der har været lavet en pressemeddelelse, hvor medunderskriveren er hr. Hans Enoksen. Den

pressemeddelelse formoder jeg – håber jeg – at de grønlandske repræsentanter har læst. Der står helt lysende klart forløbet, forhandlingsudspillet omkring: Hvordan vil man gå i gang med de forhandlinger, man skal i gang med i forhold til USA?

Jeg kan ikke forstå, hvordan det hele kan komme som en stor overraskelse, og der er jo ikke noget, der forhindrer hr. Søren Søndergaard eller andre i at bede om en forespørgselsdebat omkring det her, hvis man mener, at der er en udvikling, de gerne vil have nærmere indsigt i.

Men udgangspunktet for mig er, at det er den danske regering, der sammen med det grønlandske landsstyre skal indlede de her forhandlinger med USA. Og udgangspunktet for de forhandlinger, de krav, der er, dem kender man jo. Og det, det så drejer sig om i det her spil, er jo at få opfyldt de her krav og sørge for, at processen kan gå så gnidningsfrit som overhovedet muligt. Og det gør den vel ikke, hvis vi hele tiden i mellemperioder skal have diskussioner i Folketingssalen.

Det kan vi jo godt, altså det står én frit for at bede om en forespørgselsdebat, men det er vel egentlig ikke det, der er det mest ønskelige, medmindre man ligefrem ønsker at ødelægge processen. Men det tror jeg naturligvis ikke man er interesseret i.

(Kort bemærkning).

Lars-Emil Johansen (SIU):

Netop den sidste replik fra hr. Jens Hald Madsen om at ødelægge processen vil jeg gerne tage fat i og sige: Jeg har ikke noget ønske om at ødelægge processen.

Jeg synes også, hr. Jens Hald Madsen skal interessere sig for, hvad det er, der eventuelt kunne ødelægge processen. At se bort fra, at Folketinget har to medlemmer fra Grønland, er en risiko – unødigt risiko – faktisk en taktisk brøler at begå i denne her sammenhæng. Og det gælder naturligvis både Venstre og Socialdemokratiet i den sammenhæng.

Hvor er vi henne, når vi taler om Grønland og vi udelukker de grønlandske medlemmer? Jeg vil godt opfordre til at medinddrage de grønlandske medlemmer, når det drejer sig om grønlandske spørgsmål. Det, vi kan tilbyde, er indsigt og ekspertise, så skal vi nok fortælle, hvad også andre i Grønland mener. Fremgangsmåden med at se bort fra det grønlandske – Grønland har to medlemmer – er i værste fald grundlovsstridig, for vi sidder ikke her af egen fri vilje. Vi

sidder her, fordi grundloven giver os mulighed for at sidde her.

Kl. 10.30

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Så leverede hr. Jens Hald Madsen, synes jeg, et eksempel på, hvad den tætte inddragelse betyder. Som hr. Jens Hald Madsen redegjorde for, var der udsendt en pressemeddelelse fra landsstyreformanden, og den kunne man jo så bare læse. Det er jo rart at vide, hvor regeringen synes, at grænserne for det er. Det er det ene.

Jeg vil godt spørge igen: Hvad betyder den sidste sætning? Det er jo ikke nok at sige, at vi altid kan rejse en ny forespørgselsdebat. Det tror jeg hovedparten af os er opmærksomme på. Det afgørende spørgsmål er følgende: Godkendes opgradering af Thuleradaren med denne vedtagelse – ja eller nej – efter hr. Jens Hald Madsens opfattelse? Det er helt afgørende, at vi får et klart svar på det.

(Kort bemærkning).

Jens Hald Madsen (V):

Ja, at se bort fra de to grønlandske repræsentanter synes jeg er helt fantastisk. Det overgås kun af, hvis man siger, at det her også er grundlovsstridigt. Så kan det næsten ikke blive værre.

Jeg kan ikke se, at der skulle være nogen som helst onde intentioner i den proces, der har været. Det, at vi har denne forespørgselsdebat, er da et udtryk for netop at følge rigsfællesskabet, netop at følge grundloven i forhold til, at der skal være en debat. De to grønlandske repræsentanter har jo alle muligheder for nu at have en debat og en dialog. Det er jo slet ikke noget problem. Og derfor synes jeg, at det måske er lige vel overdrevet at sige, at det her det er grundlovsstridigt. Det synes jeg.

Så med hensyn til hr. Villy Søvnald omkring den sidste linje: Det, det egentlig handler om, nemlig at nå til enighed, er vel, at der er det udspil. Og grunden til, jeg nævner den pressemeddelelse, har hverken noget at gøre med arrogance eller ikke at inddrage nogen som helst. Jeg går da bare ud fra, at når der endda har været en pressemeddelelse, som sådan set går ud på på demokratisk vis at komme ud til alle, også ikkepolitikere, og forklare, hvad forhandlingsudspillet er, så kender man til den danske regerings og til det grønlandske landsstyes holdning til de kommende forhandlinger.

Det er sådan set blot et udtryk for at sige, at der er størst mulig åbenhed, og åbenheden ligger også i, at vi nu kan sidde og diskutere det. Det er, som om at i stedet for at se positivt på alle de processer, alle de emner, vi diskuterer og diskuterer og taler om og laver om, i stedet for at sætte pris på den proces, der foregår, som er så positiv, så skal man altså sidde og kigge på, om ikke der foregår noget negativt. Jeg synes, det er ret ubegrundede klager, man kommer med.

Første næstformand (Svend Auken):

Så går vi videre i ordførerrækken, og det er hr. Jeppe Kofod.

Jeppe Kofod (S):

Den 29. april 2003 havde vi i Folketinget en meget omfattende debat om missilforsvarsplanerne, om konsekvenserne, som jeg synes var meget fornuftig. I dag har vi så en forespørgsel omkring det videre forløb i forhold til det konkrete spørgsmål om en eventuel opgradering af Thuleradaren på Grønland.

Jeg vil gerne indlede med at sige, at jeg synes, det er meget positivt, at der er nået en aftale – det var der ikke på daværende tidspunkt, den 29. april – mellem det grønlandske hjemmestyre og den danske regering om den videre proces, og at den aftale, som indeholder fem forskellige elementer, jo også indeholder et konkret forhandlingsudspil til den amerikanske regering, som ser meget fornuftigt ud.

I Socialdemokratiet lægger vi utrolig meget vægt på, at hele håndteringen af spørgsmålet om Thule selvfølgelig foregår i tæt dialog med aktiv inddragelse af og i forståelse med Grønland og Grønlands hjemmestyre.

Kl. 10.35

Jeg vil også gerne understrege til det forslag til vedtagelse og i øvrigt hele forespørgslen, som jeg kan se, at både hr. Søren Søndergaard og hr. Villy Søvnald er medstillere til, at den måde, man skal læse forslaget på, jo er meget klar, specielt det, der blev spurgt om i den sidste sætning, at inden en opgradering af Thuleradaren altså kan finde sted, skal der jo være et forhandlingsresultat mellem den amerikanske, grønlandske og danske regering.

Og det er klart, at får man opfyldt sine ønsker, får man opfyldt det, der ligger i udspillet til forhandling, så er det vel også begge parter opfattelse, at man så har opnået det, man skulle med forhandlingen, og så er man klar til at svare positivt på amerikanernes henvendelse. Det må

der jo ligge i det, sådan må man jo forstå det, så det synes jeg er meget, meget klart.

Men der ligger ikke nogen automatik i det. Det er klart, at hvis der ikke bliver opnået det resultat af forhandlingerne, sådan at parterne, det grønlandske hjemmestyre og den danske regering, er tilfredse, så må man vende tilbage til Folketinget og drøfte spørgsmålet med Folketingets medlemmer og Folketingets partier. Det synes jeg er helt åbenlyst.

Det videre forløb handler jo om de konkrete spørgsmål omkring Grønland, hvor jeg synes, det er utrolig vigtigt aktivt at inddrage grønlænderne, som man har gjort, og det skal man fortsætte med. Men en anden bekymring, som også grønlænderne havde, og som vi også har i Socialdemokratiet, er: Hvad betyder missilforsvarsplanerne for en eventuel global oprustning? Det er jo et andet spørgsmål, som jeg mener, man også skal håndtere i det videre forløb. Og her vil jeg gerne spørge den danske regering, hvordan man håndterer det her spørgsmål, den bekymring, som er både hos os og hos grønlænderne om missilforsvarets perspektiver.

Vi vil gerne vide, om den danske regering arbejder konkret for f.eks. at lave bindende internationale aftaler om nedrustning og ikke-spredning. Hvordan vil man fremme det? Hvordan vil man sikre sig, at Kina ikke begynder at opruste som svar på det amerikanske missilskjold? Hvordan vil man i det hele taget prøve at arbejde mere aktivt for begrænsning af spredning af produktion af masseødelæggelsesvåben, og hvordan vil man i virkeligheden gå ind og prøve at fjerne årsagerne til, at truslerne opstår?

Det er jo et andet vigtigt element i den bekymring, der er omkring missilforsvarsplanerne. Og der må jeg sige, at jeg sådan set ikke hørte noget i udenrigsministerens redegørelse eller svar på forespørgslen i den retning. Så det synes jeg er meget interessant at få et svar på.

For Socialdemokratiet er det jo afgørende, at vi har bindende, forpligtende internationale aftaler, der også omfatter USA, på de her områder, sådan at vi ikke starter nye rustningskapløb i verden. Det er utrolig vigtigt, og jeg vil bare høre, om det også er regeringens opfattelse, at det forholder sig sådan, og hvad man konkret vil gøre for at fremme den side af en mere sikker verden.

Men afslutningsvis skal jeg blot sige, at vi fra Socialdemokratiets side selvfølgelig kan støtte det forslag til vedtagelse, som vi er medforslagsstillere til. Og jeg vil gerne understrege, at vi

ikke var klar over, om det her forslag til vedtagelse også var sendt til de grønlandske medlemmer af Folketinget, men jeg synes, det er meget fornuftigt, hvis de grønlandske medlemmer bliver inddraget, ikke kun, kan man så sige, i forespørgslen, hvor de ikke er med, men også i forslaget. Det synes jeg ville være helt oplagt.

Vi har ikke noget ansvar for, at de ikke er inddraget i den her proces, og vi kunne selvfølgelig godt ønske os, at de var inddraget i forslaget til vedtagelse. Men jeg håber selvfølgelig under alle omstændigheder, at man kan støtte det, fordi der ligger denne her aftale mellem det grønlandske hjemmestyre og den danske regering, og det er jo meget positivt.

Første næstformand (Svend Auken):

Der er foreløbig to, der har bedt om ordet for korte bemærkninger. Den første er hr. Søren Søndergaard, og den næste er hr. Villy Søvnald.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Nu forstår jeg det på den måde, at Socialdemokratiets repræsentant, hr. Jeppe Kofod, forsøger at skyde skylden over på Venstre ved at sige, at det er Venstres skyld, at de grønlandske medlemmer af Folketinget ikke blev inddraget. Men det forstår jeg ikke, for hr. Jeppe Kofod har da formentlig fået den samme mail, som vi andre har fået. Og deri fremgår det jo krystalklart, at de grønlandske medlemmer ikke er inddraget. Det var jo lige præcis derfor, at Enhedslisten ikke kunne drømme om at give et positivt tilsagn til det her forslag.

Så jeg kan slet ikke forstå, at hr. Jeppe Kofod kan sige, at Socialdemokratiet er uden skyld i det her. Vi sidder jo her med et stykke papir, hvor der klart gøres opmærksom på over for Socialdemokratiet, at de grønlandske medlemmer er udelukket. Hvorfor accepterede Socialdemokratiet det?

Og så synes jeg, at når hr. Jeppe Kofod siger, at der selvfølgelig ikke skal være nogen diskussion i Folketinget, hvis man får sine krav gennemført, hvem er det så, der skal vurdere, om man får sine krav gennemført? Er der regeringen, eller er det Folketinget? Det er jo det, der er det springende punkt, og det synes jeg hr. Jeppe Kofod skal svare klart på. Er det regeringen, eller er det Folketinget, der skal foretage den endelige vurdering af, om man har fået det igen, man ønskede?

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Hr. Jeppe Kofod kom i sit oplæg også med de sikkerhedspolitiske aspekter, som Socialdemokraterne byggede deres stillingtagen på. Det synes jeg er fair. Det er også fint, at vi er kommet til at diskutere lidt sikkerhedspolitik i den her sammenhæng.

Jeg vil godt gøre opmærksom på to sikkerhedspolitiske vinkler, der vil være afgørende for Socialdemokraterne. Det ene er Kinavinklen, at det ikke medfører oprustning. Der vil jeg så spørge: Hvad er den socialdemokratiske gruppes umiddelbare indtryk? Deler man opfattelsen, der var den fremherskende på høringen, at det her vil betyde oprustning i Kina? Eller har man en anden analyse?

Og det andet var viljen til aftaler. Det blev også afprøvet på høringen, hvor den amerikanske viceforsvarsminister Crouch sagde, at USA ville modsætte sig enhver type af aftaler i det her spil, der begrænsede deres mulighed for at handle, som de gerne ville.

Så med henblik på de to kerneønsker i hr. Jeppe Kofods indlæg var svaret på konferencen nej til begge spørgsmål. Er det så ikke betænkeligt at tiltræde en procedure, hvor man i virkeligheden med hr. Jeppe Kofods udlægning af forslaget til vedtagelse siger ja til missilskjoldet, hvis man får opfyldt ønskerne, når man nu har de betænkeligheder?

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Først til hr. Søren Søndergaard: Jeg går ikke rundt og uddeler skyld til nogen partier her i Folketinget. Og jeg vil gerne sige til hr. Søren Søndergaard, at i min mail står der ikke, at de grønlandske medlemmer ikke er blevet kontaktede forud for den her forespørgsel. Det er jeg meget ked af at sige. Det kan godt være, det står i hr. Søren Søndergaards mail, men det står i hvert fald ikke i den, jeg har fået. Så jeg synes, det er lidt mærkværdigt, det her.

Så i forhold til den videre proces, synes jeg, det er klart, at der altså nu ligger en forståelse, en aftale mellem den danske regering og det grønlandske hjemmestyre. Man har lavet et forhandlingsudspil til amerikanerne, som man skal i gang med at forhandle nu. Det er klart, at det, jeg siger, er, at hvis det er sådan, at det lykkes at få krav igennem, så det grønlandske hjemmestyre er tilfreds, og den danske regering er tilfreds, så er det klart, at man selvfølgelig som mini-

num skal rådføre sig med Det Udenrigspolitiske Nævn forud for en konkret besvarelse af Colin Powells brev. Det er selvsagt klart. Det siger grundloven også. Men så mener vi sådan set godt, at man kan sige ja til opgradering af Thuleradaren på Grønland. Det er det, der ligger i vores holdning til det spørgsmål her.

Og så til det andet spørgsmål, den anden del af det. Det er fuldstændig korrekt, at vi også ønsker, at man arbejder for bindende aftaler. Man arbejder for, at der ikke kommer nye rustningskapløb. Det er to vigtige ting. Der deler jeg fuldstændig den bekyrning, som hr. Villy Søvnald har. Det er jo også derfor, jeg spurgte regeringen om, hvad man har tænkt sig af konkrete initiativer i den retning. For ja, vi diskuterer selvfølgelig Thuleradaren, og vi diskuterer opgradering, men vi må også diskutere de større perspektiver. Og der ønsker vi bare, at den danske regering kommer i offensiven i forhold til det her.

Det er det, vi efterspørger. Det er klart, at det er meget svært at stille krav om, hvordan man konkret skal gøre det, men det, vi gerne vil have, er, at man arbejder for det og for at få en politisk tilkendegivelse. Og det er derfor, jeg spørger udenrigsministeren om det her.

(Kort bemærkning).

Kuupik Kleist (IA):

Nu prøvede jeg at få en fortolkning af den sidste sætning i forslaget til vedtagelse fra Venstres ordfører uden synderlig held. Nu vil jeg gerne prøve med hr. Jeppe Kofod: Hvad betyder den sidste sætning i forslaget til vedtagelse? Det er et meget simpelt spørgsmål, og jeg håber også, hr. Jeppe Kofod svarer på det.

Med hensyn til diskussionen om inddragelse af undertegnede og hr. Lars-Emil Johansen i denne her proces synes jeg, at man ligesom får sådan nogle flashbacks til nogle meget klassiske formuleringer i Folketinget omkring, at denne lov gælder ikke for Grønland osv., når hr. Jeppe Kofod henviser til, at der i e-mailen ikke udtrykkeligt stod, at denne e-mail ikke var tilsendt de grønlandske medlemmer i Folketinget. Det gør der jo ikke. Nu har jeg også selv lige set denne mail. Det kan man vel se, ved at vores navne ikke står der.

Den her diskussion om, hvem der burde have sørget for at kontakte nogle, hvis nu nogle skulle kontaktes, er jo lidt underholdende. Ikke desto mindre er det jo situationen i dag – og denne her diskussion står i grell modsætning til sidste debat, vi havde her i Tinget, om reel medinddra-

gelse og nogle andre fine ord, der blev diskuteret meget.

Kl. 10.45

Men lad det nu ligge. I første omgang synes jeg, det er vigtigst at få hr. Kofods version af, hvad den sidste sætning i forslaget til vedtagelse betyder.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Først til det processuelle. Der synes jeg til gengæld, at hr. Jeppe Kofod var langt klarere end sin forgænger, efter hr. Jeppe Kofods opfattelse var det nemlig tilstrækkeligt at rådføre sig med Det Udenrigspolitiske Nævn i sagen om, hvorvidt betingelserne var opfyldt. Det betyder reelt, at det her er den afgørende diskussion. Det er nu, beslutningen tages. Det er det ene.

Det andet, jeg spurgte lidt til, var præmisserne, hvor hr. Jeppe Kofod havde to afgørende præmisser som forudsætning for Socialdemokratiets sikkerhedspolitiske vurdering af, om det her projekt var rigtigt. Det ene var Kinavinklen. Vil hr. Jeppe Kofod ikke medgive, at hele den høring, vi havde op til sidste forespørgsel, var én lang advarsel mod, at Kina ville påbegynde en oprustning, hvis det her blev til noget?

Så siger hr. Jeppe Kofod, at det kunne forhindre, hvis der blev lavet et aftalesæt. Husker hr. Jeppe Kofod, hvad den amerikanske holdning til det var på høringen? Er det ikke rigtigt, at den amerikanske viceforsvarsminister Crouch sagde – med et citat fra udtrækket – at begrænsningen ville være dræbende for udviklingen af misilforsvaret. En meget billedlig sprogbrug kan man sige.

Men under alle omstændigheder vil amerikanerne ikke være med til nogen form for begrænsninger, fordi selve hensigten med det her er at sno sig ud af begrænsninger. Gør det ikke indtryk?

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Efter at have hørt hr. Jeppe Kofods tale, står det lidt uklart for mig, hvor Socialdemokraterne egentlig står i forhold til den danske grundlov. For mig lyder det nemlig lidt, som om hr. Jeppe Kofod lægger utrolig meget vægt på, at det i sidste ende er Grønland, der får den afgørende indflydelse på, hvilken aftale der skal strikkes sammen.

Derfor kunne jeg godt tænke mig at få hr. Jeppe Kofod til her fra talerstolen meget klart at for-

tælle, hvor Socialdemokratiet egentlig står i forhold til grundloven, for det er vel meget klart ud fra grundlovens § 19, at det i sidste ende er den danske regering, der træffer enhver afgørelse, når det gælder det udenrigspolitiske, altså handler på vegne af rigsfællesskabet.

Vil hr. Jeppe Kofod ikke gøre det helt klart her fra talerstolen, at det også er Socialdemokraternes holdning, og at man helt klart vil respektere grundlovens § 19?

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Først til hr. Kuupik Kleist: Jeg vil gerne understrege det, skære det ud i pap: Socialdemokratiet har overhovedet intet ønske om ikke at inddrage de grønlandske medlemmer af Folketinget. Det har vi overhovedet intet ønske om. Vi vil meget gerne inddrage dem så meget som overhovedet muligt. Vi var ikke klar over, om de grønlandske medlemmer var blevet kontaktet eller ej forud for denne her forespørgsel.

Vi kan også se af forespørgslens tekst, at de grønlandske medlemmer ikke er med – desværre. Hr. Søren Søndergaard er med; hr. Villy Søvnald er med, og der er andre med i forespørgslen, men der er desværre ingen af de grønlandske medlemmer med. De er så heller ikke med i forslaget til vedtagelse, og det er beklageligt. Jeg synes, det ville være fint, hvis de ville være med. Vi har i hvert fald ikke noget ønske om, at de ikke skal være med. Så tror jeg ikke, det kan siges klarere, og jeg synes ikke, man kan koge meget mere suppe på den pølsepind.

Til hr. Villy Søvnald: Jo, det er fuldstændig klart, at den vinkel, at amerikanerne ikke vil bindes op på aftaler, klart kom frem på den høring, vi havde. Det er også derfor, at det er utrolig vigtigt i den videre proces, at man lægger vægt på nogle af de sikkerhedspolitiske spørgsmål i diskussionen med amerikanerne. Det er derfor vi rejser forespørgslen i dag, for at den danske regering skal arbejde for bindende nedrustningsaftaler, arbejde for f.eks. aftaler mellem Kina og USA, så man ikke starter nye rustningskapløb. Den del af det er vigtig.

Der ved vi godt, at vi har en anden holdning end den amerikanske viceforsvarsminister til de her spørgsmål. Vi ønsker, at man laver bindende og forpligtende aftaler globalt set på de områder her. Det tror vi er den bedste måde at sikre fred og sikkerhed på i verden, men det er helt klart, at vi er uenige i dele af den amerikanske holdning til det spørgsmål. Det tror jeg er åbenlyst.

Til sidst til hr. Peter Skaarup: Lad mig gøre det klart, at selvfølgelig er det formelt set fuldstændig korrekt juridisk, at det ifølge grundloven er Folketinget, der træffer beslutningen i denne sag. Det har hr. Peter Skaarup fuldstændig ret i. Men modsat Dansk Folkeparti har vi i Socialdemokratiet intet ønske om at tvinge noget ned over hovedet på grønlænderne, som de ikke vil have. Det er forskellen. Derfor vil vi politisk ikke gå med til det. Men juridisk har hr. Peter Skaarup selvfølgelig ret i den fremstilling.

Kl. 10.50

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg synes, at Socialdemokratiets repræsentant på Socialdemokratiets vegne skulle gå herop og undskylde, at man fra Socialdemokratiets side ikke har sørget for at inddrage de grønlandske medlemmer af Folketinget i det forslag til vedtagelse, som man har lagt frem her, og som stort set udelukkende omhandler Grønland. Det synes jeg ville være det eneste rigtige at gøre, men det er jo hr. Jeppe Kofods egen beslutning, hvad han vil, og hvad han ikke vil.

Derudover synes jeg, det er underligt, at man fra Socialdemokratiets side vil give et tilsagn til opbygning af et missilforsvarssystem, som selv ud fra Socialdemokratiets vurdering kan gå hen og få store negative konsekvenser for udvikling af nedrustning osv., osv., uden at man skriver det direkte i et forslag til vedtagelse.

Jeg synes, det er underligt, at man gemmer sig ind under nogle formuleringer om, at hvis Grønland og regeringen kan blive enige, så er det i orden, så er det accepteret. Hvorfor får vi ikke et klart forslag til vedtagelse fra Socialdemokratiet, der siger: Vi har vejet for og imod, og vi går ind for det missilforsvar, når vi har opgjort det regnestykke. Hvorfor får vi ikke den klare melding fra Socialdemokratiet i stedet for det her indirekte skrivi?

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Det er bare for at få ryddet enhver tvivl af vejen, for nu sagde hr. Jeppe Kofod angående forholdet til grundloven og den diskussion, vi har i dag, at det er Folketinget, der formelt set i sidste ende træffer beslutning.

Det er jo heller ikke rigtigt. Det er den danske regering, der i sidste ende varetager udenrigspolitikken på vegne af landet, og det gælder

også riget, det gælder også Grønland og Færøerne.

Jeg vil gerne bede hr. Jeppe Kofod bekræfte det, for det er jo meget relevant i den diskussion, vi har i øjeblikket om Grønlands stilling i forhold til Danmark, når det gælder missilskjoldet og Thuleradaren.

Så er det rigtigt nok, at Folketinget har en ventil, der hedder Det Udenrigspolitiske Nævn, som regeringen ifølge grundlovens § 19, stk. 3, skal rådføre sig med i forbindelse med større beslutninger og også har gjort det mange gange i forbindelse med beslutninger om Thuleradaren.

Men vil Socialdemokraterne ikke godt erkende, at det er regeringen, der i sidste ende skal træffe de afgørelser, og derfor vil det være forkert at give Grønland nogen form for vetoret i forhold til missilskjoldet?

(Kort bemærkning).

Kuupik Kleist (IA):

Jeg er glad for, at hr. Jeppe Kofod også i sin ordførertale forholdt sig til videre sikkerhedspolitiske aspekter af missilskjoldsagen.

Så vil jeg også gerne være positiv og fortolke hr. Jeppe Kofods indlæg således, at Socialdemokratiet – eller Socialdemokraterne, som de vel rettelig hedder – forbeholder sig deres stilling til selve missilskjoldet og Thuleradarens rolle i missilskjoldet, indtil f.eks. Kinaaspektet er tilfredsstillende afdækket.

Jeg hører hr. Jeppe Kofods ordførertale således, at også Socialdemokraterne synes, at de internationale sikkerhedspolitiske aspekter er vigtige for Socialdemokraternes stillingtagen. Det er jeg selvfølgelig glad for.

Konklusionen må så også være, at Folketinget i dag reelt ikke har noget grundlag for at tage endelig stilling til sagen. Det vil jeg gerne være enig med hr. Jeppe Kofod i.

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Først til hr. Søren Søndergaard, som har det med at sige, at vi bevidst ikke skulle have inddraget grønlænderne i det her. Det har vi overhovedet ikke. Vi ville gerne have haft inddraget grønlænderne.

Vi synes, det var fornuftigt, hvis de ville være med til at stå bag et forslag til vedtagelse. Ligesom andre har fået tilbuddet om at stå bag vedtagelsen, så mener vi også, at det havde været meget fornuftigt at spørge de grønlandske med-

lemmer af Folketinget. Det er Socialdemokratiets holdning til det her. Det er vel meget klart.

Kl. 10.55

Så prøver hr. Søren Søndergaard at gøre det til Socialdemokratiets problem, at de grønlandske medlemmer ikke er inddraget. Det synes jeg altså er forkert at fremstille det på den måde her.

Så med hensyn til missilforsvarsprojektet: Socialdemokratiet har allerede den 29. april ved den forespørgselsdebat, vi havde dér, klart tilkendegivet, at hvis der bliver opnået enighed mellem det grønlandske hjemmestyre og den danske regering og den amerikanske regering, så vil vi også acceptere en opgradering af Thuleradaren på Grønland. Men vi deler den bekymring med grønlænderne, og det ved hr. Søren Søndergaard jo også, som fremgår af mange af de svar og udtalelser, der ligger fra Grønland, for de sikkerhedspolitiske konsekvenser globalt i forhold til det her missilforsvarssystem.

Den bekymring deler vi. Det er derfor, vi spørger, hvad regeringen vil gøre i den videre proces for at undgå, at de bekymringer bliver til virkelighed. Der vil jeg også gerne vide noget om, hvad planerne er og ikke kun de andre ting, som også er meget vigtige.

Jeg er altså ked af at sige det, men det er fuldstændig korrekt, når hr. Peter Skaarup siger, at det jo er regeringen, der fører landets udenrigspolitik, det er vi helt enige om. Men man kan godt forestille sig, at partier rejser en forespørgsel i Folketinget eller fremsætter et beslutningsforslag eller andre ting, der pålægger regeringen nogle ting. Så er det op til regeringen, om man vil følge de forslag, det er helt korrekt.

Det, vi siger fra Socialdemokratiets side, er, at for os at se vil det være fuldstændig vanvittigt, at vi i 2003 skulle lege kolonimagt og begynde at tvinge noget ned over hovedet på grønlænderne. Jeg ved godt, at Dansk Folkeparti har en anden opfattelse. Dansk Folkeparti har sagt ja, uanset hvad Grønland siger. Den holdning deler vi ikke. Det synes vi er noget underligt noget. Det er en arv fra kolonitiden, og det ønsker vi ikke at bidrage til. Tværtimod.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Jeg er enig med hr. Jeppe Kofod. Jeg tror, at alle er kommet over kolonitiden, så det behøver vi slet ikke at diskutere. Det, der er det afgørende, er at slå fast, at den danske grundlov stadig står ved magt, og der synes jeg, det har været uklart, når man hører Socialdemokraterne fortælle om

den her situation og deres holdning til det. Først siger man ikke rigtig noget om respekten for den danske grundlov, og så siger man, at det er Folketinget, der træffer beslutning.

Men det er det ikke. Det er jo den danske regering, der på vegne af hele riget kan træffe de beslutninger, der skal til. Og så er det da klart, og det tror jeg også alle i Folketinget er enige i, at det vil være forkert, hvis ikke man på en eller anden måde forsøgte at inddrage grønlænderne i de ting, der ligger omkring Thuleradaren. Det siger sig selv. Men derfra og så til at give Grønland vetoret over for det her, er for mig at se meget langt.

Der er det altså, at jeg vil bede hr. Jeppe Kofod om meget klart at svare på det spørgsmål, jeg nu har stillet to gange og stiller for tredje gang:

Vil Socialdemokratiet her fra talerstolen erklære, at man ikke giver Grønland vetoret i den her sag? Vil man det, så er jeg tilfreds.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg skal ikke træde mere rundt i spørgsmålet om inddragelse af de grønlandske folketingsmedlemmer, men lade den ligge der.

Til gengæld vil jeg godt stille hr. Jeppe Kofod et par spørgsmål, da han jo meget korrekt og meget prisværdigt siger, at Socialdemokratiet også er optaget af, at missilskjoldsystemet ikke fører til øget oprustning og ikke fører til et nyt våbenkapløb, og det vil man stille en række spørgsmål til regeringen om for at sikre, at det ikke sker.

Men der er to spørgsmål. For det første: Hvornår vil man have svarene? Jeg forstår jo, at det er om lidt, at man træffer beslutningen om, at vi accepterer missilskjoldsystemet, og så er svarene jo ligegyldige bagefter. Så altså punkt 1: Vil man have svarene, inden man går til afstemning? Og punkt 2: Hvad vil man gøre, hvis regeringen siger, at det har den ikke tænkt sig at gøre noget ved, eller det kan den ikke gøre noget ved? Regeringen erkender jo, at dens indflydelse på, hvad Kina og Indien og Pakistan gør som følge af en amerikansk opstilling af et missilskjoldsystem, selvfølgelig er ret begrænset.

Så de to spørgsmål må hr. Jeppe Kofod svare på.

Første næstformand (Svend Auken):

Ja, og det får han lejlighed til nu.

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Jeg vil gerne endnu en gang svare hr. Peter Skaarup meget klart. Jeg mener, jeg har svaret ham meget klart tidligere. Statsretligt har hr. Peter Skaarup fuldstændig ret i, hvordan tingene hænger sammen, men politisk har Socialdemokratiet den holdning, at vi ikke vil tvinge noget ned over hovedet på grønlænderne, som de ikke vil have med hensyn til Thuleradaren. De betingelser, grønlænderne stiller, de krav, man har rejst, de aftaler, man er nået frem til med den danske regering, synes vi er fornuftige. Det er det, vi siger at vi gerne vil støtte.

Kl. 11.00

Vi har nogle af de samme bekymringer som grønlænderne med hensyn til den stilling, som Grønland har i forhold til udenrigs- og sikkerhedspolitikken. Vi synes, det er meget fornuftigt at komme med en principaftale omkring dét. Det er jo så et rent dansk-grønlandsk forhold. Vi synes også, det er utrolig fornuftigt, at man har set på at opdatere forsvarsaftalen osv. Det synes vi er meget fornuftigt, og vi synes, det er klogt. Men modsat Dansk Folkeparti – og det må jeg gentage – vil vi altså ikke ind og tvinge Grønland til opgradering af Thuleradaren, hvis de modsætter sig det. Det synes vi ville være helt forkert at gøre.

Til hr. Søren Søndergaard om det videre forløb: Når vi har rejst forespørgslen i dag, og hr. Søren Søndergaard er også medforespørger, handler det om det videre forløb, om den videre proces i forhold til forhandlingerne med amerikanerne, men det handler også om håndteringen af hele opgraderingen.

Her har vi bare mindet regeringen om, at det er utrolig vigtigt, at man også arbejder for, som hr. Søren Søndergaard meget korrekt sagde, at det her ikke fører til nye våbenkapløb, og arbejder for nedrustningsaftaler. Det er to vigtige principper, og dem vil vi gerne have regeringens tilslutning til.

Den har regeringen givet tidligere, men grunden til, at jeg også rejste det i dag, er jo, at i det svar, som udenrigsministeren havde til Folketinget, var man ikke inde på det her spørgsmål, og det kan der være mange årsager til.

Vi vil gerne have, at man arbejder for de her ting. Det er utrolig vigtigt for os, at man støtter det. Jeg tror, der er en uenighed på det her punkt; det er der i hvert fald mellem os og amerikanerne.

Vi ønsker bindende og forpligtende aftaler, og det er også min opfattelse, at regeringen ønsker bindende og forpligtende aftaler. Jeg har i hvert fald tilbage i januar måned læst udenrigsministerens plan for, hvordan han ønsker, at verden skal udvikle sig, hvor han netop advokerer for bindende og internationale aftaler. Derfor vil vi bare appellere til, at regeringen også i praksis arbejder for det.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er det hr. Villy Søvnald, og så får hr. Jeppe Kofod lov til at svare, og så tror jeg, at vi går videre i ordførrækken.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Jeg er ikke i tvivl om, at Socialdemokraterne og hr. Jeppe Kofod ønsker internationalt bindende aftaler og vil arbejde for det. Det er der ingen grund til at betvivle, og jeg tror på det. Jeg har heller ingen grund til at betvivle, at udenrigsministeren af et godt og ærligt hjerte arbejder for aftaler internationalt. Jeg har endda rost ham for det på TV 2 på et eller andet højtideligt tidspunkt. Men det er vel ikke det, der er det afgørende. Det afgørende er ikke, hvad hr. Jeppe Kofod og udenrigsministeren ønsker.

Det afgørende er svaret på spørgsmålet om, hvordan man synes det går. Peger det fremad mod en situation, der er kendetegnet ved stadig stigende internationale aftaler, eller er vi på vej mod det modsatte, hvor specielt USA i stigende omfang er i færd med at vikle sig ud af enhver type af internationale aftaler, både når det gælder nedrustning, klima, menneskerettigheder, og hvad ved jeg? Hvis det sidste er tilfældet, er det så ikke underligt i dag at give grønt lys for noget, der åbner op for en endnu farligere udvikling i retning mod en verden uden internationale aftaler?

Jeg er ikke i tvivl om, hvad de herrer ønsker, men jeg er meget i tvivl om, hvordan analysen er af, hvordan virkeligheden ser ud.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er det først hr. Kuupik Kleist, som har meldt sig, efter at jeg sagde, at det var hr. Jeppe Kofod – det er hans gode ret.

(Kort bemærkning).

Kuupik Kleist (IA):

Må jeg benytte lejligheden til at få så meget klarhed over tingene som muligt.

Jeg blev lidt i tvivl om tilblivelsen af forslaget til vedtagelse på grund af det, Venstres ordfører og Socialdemokraternes ordfører har sagt undervejs. Jeg vil derfor gerne spørge hr. Jeppe Kofod, om han er vidende om eller har deltaget i, at teksten har været afhandlet med det grønlandske landsstyre. Det er nemlig den opfattelse, jeg fik gennem hr. Jens Hald Madsens indlæg og efterfølgende gennem hr. Jeppe Kofods indlæg.

Er det sådan, at man, før man har taget denne tekst ned i Folketingssalen, apropos hele diskussionen om grundloven og kongens ret til at føre udenrigspolitikken, har afhandlet denne her tekst med det grønlandske landsstyre?

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Først til hr. Villy Søvnald, der spørger om, hvordan vi synes det går i forhold til at fremme internationale aftaler: Jeg vil blankt erkende, og det ved hr. Villy Søvnald jo også, at det er et broget billede. Der er desværre nok flere ting, der trækker i den forkerte retning med den nuværende amerikanske regering, end der er ting, der trækker i en positiv retning.

Dog må man sige, at det lykkedes at lave en aftale til afløsning af ABM-traktaten, altså Moskvaaftalen mellem Rusland og USA, hvor man voldsomt reducerede de strategiske våben. Det er meget fornuftigt, men jeg er helt enig i, at det ikke går så godt på mange andre områder.

Kl. 11.05

Jeg vil dog sige, at spørgsmålet også kan vendes om, så man spørger: Hvordan får man størst indflydelse på den politik, der bliver ført i forhold til det her? Er det ved at sige ja eller nej til opgradering af Thuleradaren? Det er jo et godt spørgsmål. Vi tror, at man får større indflydelse ved at sige ja på de betingelser, man lægger frem, og så arbejde for, at amerikanerne også forstår vigtigheden af bindende internationale aftaler om ikkespredning og produktion af masseødelæggelsesvåben.

Det synes vi er utrolig vigtigt, og derfor lægger vi vægt på det her. Det er også derfor, at vi opfordrer regeringen til at tage det med i diskussionerne med amerikanerne, så vi kan prøve at påvirke deres holdning. Det kan godt være, at det er svært, men vi synes, det skal forsøges.

Endelig til hr. Kuupik Kleist: Jeg kender ikke til, at der har været nogen diskussioner mellem det grønlandske landsstyre og regeringen forud for det her forslag til vedtagelse. Jeg kan bare se af den pressemeddelelse, der kom fra hr. Enok-

sen, og af den vedtagelse, der ligger på bordet, at der er fuld overensstemmelse mellem de ting. Det har jeg taget som udtryk for, at der er forståelse for den vedtagelse, der ligger, og det er på den baggrund, at Socialdemokratiet kan tilslutte sig forslaget til vedtagelse.

Men jeg vil gerne understrege endnu en gang, så der ikke hersker noget forvirring om det, at vi havde også ønsket, hvis det havde kunnet lade sig gøre, at få de grønlandske medlemmer med. Det synes jeg ville være helt naturligt, og vi beklager da, hvis det er sådan, at de ikke er blevet spurgt om vedtagelsen. Det synes jeg da er ærgerligt. Jeg synes, det ville være rart, hvis vi var enige om det her i Folketinget.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er det hr. Peter Skaarup som ordfører.

Peter Skaarup (DF):

Dansk Folkeparti har lige fra begyndelsen af drøftelserne om opgraderingen af Thuleradaren været af den opfattelse, at den danske regering skulle give den amerikanske regering tilsagn om, at Thuleradaren kunne indgå i missilskjoldet under visse betingelser.

Vi har også sagt, at det ikke var en absolut betingelse for os, at det grønlandske hjemmestyre i sidste ende accepterede Thuleradaren. Det skulle i hvert fald ikke være sådan, at der var en vortoret hos grønlænderne, men det ville være fint, hvis man kunne nå til en overensstemmelse med det grønlandske hjemmestyre om tingene.

Vi anser nemlig i Dansk Folkeparti det amerikanske missilskjoldprojekt udvidet til at dække også NATO-lande, Rusland og andre lande, der vil være med, som et endog meget vigtigt element frem mod skabelsen af en ny verdensorden, hvor terrorister, gale diktatorer og andre, der er ude på ballade, får knap så let spil her i verden.

Der er behov for, at Danmark også yder vores bidrag til at skabe den øgede tryghed, og derfor er det vigtigt, at man hurtigt kommer i retning af at arbejde mod etableringen af et missilskjold, hvis det overhovedet kan lade sig gøre.

For Dansk Folkeparti er det vigtigt, at Folketinget bliver holdt underrettet om det videre arbejde og også det videre arbejde med opgraderingen af Thuleradaren. Det kunne f.eks. set med vores øjne være interessant, hvis regeringen kunne opstille en tidshorisont med hensyn til, hvornår arbejdet på Thuleradaren ville kunne påbegyndes, hvornår det kunne afsluttes, og

hvornår missilskjoldet, hvis det kan lade sig gøre, kan blive funktionsdueligt.

Disse forhold har i debatten her i dag ikke været underkastet megen opmærksomhed, fordi al opmærksomheden har været rettet mod forhandlingerne mellem den danske regering og det grønlandske hjemmestyre. Det synes vi at man i højere grad skal vende blikket imod i den kommende tid.

Et andet spørgsmål, som vi mener er væsentligt, også for den danske offentlighed, er at opnå kendskab til, hvilken form for beskyttelse Danmark kan forvente at opnå i kraft af vores deltagelse i missilskjoldprojektet, og yderligere kendskab til, hvilke økonomiske virkninger missilskjoldsystemets etablering vil få for Danmark og herunder selvfølgelig også den situation, vi specielt er i i Danmark, og som også England er i, hvor vi som lande uden for USA hjælper med til, at dette missilskjold kan komme til at fungere.

Her bør det ikke set med vores øjne være grønlandske scholarships eller studiepladser på amerikanske universiteter, der bør være det afgørende, når man forhandler med amerikanerne, men man bør i stedet for rette blikket mod en fast garanti om, at Danmark bliver omfattet af det missilskjoldprojekt, når vi tilbyder, at Thuleradaren kan anvendes.

Det er klart, at Danmark får noget goodwill på den konto med den geografiske placering, som rigsfællesskabet har. Derfor bør man også se på de økonomiske udgifter, der er forbundet med hele projektet, og eventuelt en reduktion af Danmarks bidrag hertil på baggrund af det.

Kl. 11.10

Jeg ser frem til at høre i de kommende måneder, hvad regeringen kan oplyse om de forhandlinger. Jeg håber også, at man meget hurtigt kan opnå en aftale med den amerikanske regering om en igangsætning af projektet om en opgradering af Thuleradaren.

Hvis vi vender os mod den debat, der var lidt tidligere i dag, så synes jeg stadig væk, at det er forstemmende at konstatere, at der er partier her i Folketinget, som ikke meget klart siger, at man ikke vil give Grønland en vetoret i forhold til de her ting.

Jeg synes, det er ærgerligt, at Socialdemokraterne åbenbart stiller som betingelse for at kunne acceptere en aftale, at der i sidste ende skal være en total enighed om tingene, også når det handler om det grønlandske hjemmestyre.

Det vil være skønt, hvis det kan lade sig gøre. Og jeg er enig med hr. Jeppe Kofod i, at det ville være fint, hvis man kan opnå den form for konsensus eller enighed, men hvis det i sidste ende ikke kan lade sig gøre, så duer det ikke, at vi har givet vores vetoret til Grønland, for dermed kan man ødelægge mulighederne for at opnå en aftale, når det kommer til stykket.

I Dansk Folkeparti synes vi, det vil være rimeligt, at man i forbindelse med forhandlingerne med USA opnår en tillægsaftale, en genforhandling af de principper, der ligger til grund for 1951-aftalen.

Vi synes, at med den situation, vi har lige nu, hvor de fleste eksperter er enige om, at 1951-aftalen i virkeligheden giver USA lov til at gøre, hvad det skal være på Grønland i forhold til Thulebasen, vil være rimeligt, at man i forbindelse med forhandlingerne opnår en aftale, der ændrer på det forhold.

Det er en gammel aftale – den er fra 1951 – og det er en aftale, hvor man meget vel kan sige, at der nu er en ny tid, som vi skal forhandle ud fra, og derfor kunne man opnå nogle ændringer her. Det tror jeg også at amerikanerne vil være indstillet på at opnå.

Det er der, man skal sætte fokus for at opnå en ændring af aftalen af 1951, i stedet for at det hele handler om studiepladser til grønlandske studerende på amerikanske universiteter. Det kan ikke være dét, der er det afgørende.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg er fuldstændig enig med hr. Peter Skaarup i, at der – og jeg vil godt tilføje: desværre – ikke er noget grundlovsstridigt i at have den position, som hr. Peter Skaarup har, nemlig at man kan træffe aftaler om Grønland fuldstændig hen over hovedet på grønlanderne selv. Det er desværre helt i overensstemmelse med grundloven.

Jeg vil godt bede hr. Peter Skaarup om at bekræfte, at der omvendt heller ikke er noget som helst grundlovsstridigt i, at der er partier her i Folketinget, som har den opfattelse, at de ikke vil acceptere, at der bliver truffet vidtrækkende beslutninger om Grønland, uden at det grønlandske folk er inddraget, og at de derfor lader deres endelige stillingtagen ene og alene afhænge af, at det grønlandske folk også er medinddraget.

(Kort bemærkning).

Niels Helveg Petersen (RV):

Jeg har forstået på hr. Skaarup både i korte bemærkninger og i hans ordførerindlæg, at disse sager er noget, Danmark, den danske regering, suverænt selv skal beslutte. Vil det i virkeligheden sige, at hr. Peter Skaarup er imod den fælles principerklæring, som den danske regering og det grønlandske hjemmestyre har forhandlet på plads, og som jeg forstår at der er stor opbakning til på Grønland? Er det i virkeligheden sådan, at hvis hr. Peter Skaarup skulle have forhandlet dette her, var denne principerklæring aldrig blevet indgået?

(Kort bemærkning).

Kuupik Kleist (IA):

Nu havde vi i Folketingets forrige debat om emnet, også på foranledning af hr. Peter Skaarup, en omfattende diskussion om købmandskab i forbindelse med missilskjoldsagen.

Når man hører på Dansk Folkepartis ordfører, har han jo held til at få det til at lyde, som om missilskjoldsagen, de sikkerhedspolitiske aspekter, de meget omfattende forureningssager osv. drejer sig om et par studiepladser på et universitet i USA. Jeg synes, det er forstemmende, at Dansk Folkepartis ordfører på den måde prøver at trække diskussionen ned på et plan, hvor den overhovedet ikke hører hjemme.

Hr. Peter Skaarup omtaler på rette vis vigtigheden af f.eks. at få forhandlet en ny aftale i stedet for 1951-aftalen, som udgør en enormt væsentlig og altoverskyggende problematik. Så nytter det altså ikke noget, at hr. Peter Skaarup prøver at trække det ned på et plan, hvor det handler om to studiepladser i USA. Det vil jeg gerne have mig frabedt.

Kl. 11.15

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Hr. Søren Søndergaard kan jo mene, hvad hr. Søren Søndergaard vil, og Enhedslisten og øvrige partier kan selvfølgelig have den holdning, de nu har.

Problemet er bare, at hvis de pågældende partier sad i regering og gjorde det, som de siger her i Folketinget, så ville der være et problem, for i sidste ende er opgaven set med vores øjne, at der skal laves en aftale med USA.

Hvis man giver Grønland vetoret, så bryder man grundloven. Det bør man ikke gøre. Men

det er klart, at partierne selvfølgelig kan have den holdning, de vil. Det har hr. Søren Søndergaard også. Hr. Søren Søndergaard er modstander af det her projekt under alle omstændigheder, ligegyldigt hvad.

Men der er bare nogle her i Folketinget, der er stillet over for den opgave, og det er specielt regeringen, at sørge for, at der kommer nogle ting på plads med USA. Derfor bør man ikke på forhånd stille sig op i en krog og give nogen vetoret i de forhandlinger.

Til hr. Niels Helveg Petersen: Jo, jeg vil da meget gerne støtte den principerklæring, der blev vedtaget. Jeg synes, det er rigtigt, at man når så langt, man kan sammen med grønlænderne og det grønlandske hjemmestyre. Jeg tager bare afstand fra, at man skulle blande sig i udenrigspolitik eller sikkerhedspolitik fra Grønlands side.

Det er der, jeg er lidt bekymret for, om man er ude på en glidebane, hvor man i høj grad lader Grønland diktere rigsfællesskabets holdning til de her ting. Det er det, jeg er bekymret for. Men jeg synes, det ville være godt, hvis man – hvor den danske regering kan acceptere det – kan nå langt sammen med det grønlandske hjemmestyre.

Til hr. Kuupik Kleist med hensyn til købmandskab. Et godt købmandskab set med vores øjne ville være, hvis man koncentrerer sig om sagen, og sagen er, at amerikanerne ønsker at udvide Thulebasen med noget computerudstyr. Det har ikke ret meget med forurening at gøre. Det har ikke ret meget med grønlandske studiepladser eller lignende at gøre. Derfor bliver man nødt til at holde skæg for sig og snot for sig.

Der er aftalen omkring udvidelsen af radaren interessant, fordi 1951-aftalen giver USA lov til at gøre, hvad de vil. Derfor er det vigtigt, at rigsfællesskabet også i fremtiden har noget snor i de her ting, at vi sikrer os, at vi har fuldstændig styr over den fremtidige situation. Vi ved ikke, hvad der sker om 20 eller 30 eller 40 år. Der har vi en ny tid. Så kræver det også, at de aftaler er på plads med henblik på de nye tider.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Så har jeg en række korte bemærkninger. Først hr. Jeppe Kofod, hr. Niels Helveg Petersen og hr. Søren Søndergaard i første omgang. Så har jeg også noteret hr. Lars-Emil Johansen.

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Jeg kan forstå, at hr. Peter Skaarup endnu en gang påstår, at der er partier i Folketinget, der ligesom har tilsidesat grundloven og givet Grønland vetoret på nogle områder. Det er jo ikke tilfældet.

Det, vi taler om, er en klar politisk holdning, herunder fra Socialdemokratiets side, om, at vi ikke ønsker at gennemtvunge noget over for grønlænderne, som de ikke vil have i forbindelse med en eventuel opgradering af Thuleradaren.

Det er en politisk holdning, det er en politisk stillingtagen. Vi mener ikke, at et moderne rigsfællesskab kan bygge på tvang over for hinanden. Det er vores holdning til det. Vi ved godt, at juridisk og ifølge grundloven er det regeringen, der træffer beslutningen. Men det er vores politiske holdning til det.

Derfor er det fuldstændig fejlagtigt, når hr. Peter Skaarup siger, at vi giver nogen vetoret og tilsidesætter grundloven. Jeg vil gerne have hr. Peter Skaarup til at dokumentere, hvis det er tilfældet i det, som vi har sagt og gjort i Folketinget. Den vil jeg se meget frem til, den dokumentation, som hr. Peter Skaarup kommer med.

(Kort bemærkning).

Niels Helveg Petersen (RV):

Hr. Peter Skaarup næede altså i sit sidste indlæg nye højder inden for selvmodsigelser. Jo, han er tilhænger af principerklæringen, men grønlænderne skal ikke blande sig i noget med sikkerhedspolitik. Jeg tror, det var udtrykt »skal ikke blande sig i sikkerhedspolitik«. Men det er jo det, erklæringen går ud på.

Jeg vil tillade mig at læse højt:

Det er »naturligt, at Grønland medinddrages og har medindflydelse« i forvaltningen af udenrigs- og sikkerhedspolitiske spørgsmål. »Der er tale om ægte medinddragelse og medindflydelse med sigte på ligestilling mellem de to rigsdele i alle spørgsmål, hvor Danmark og Grønland i fællesskab er inddraget.« Det naturlige udgangspunkt er, »at landsstyret deltager i sådanne forhandlinger« og i øvrigt »kan være medunderskriver«.

Kl. 11.20

Hvis ikke dette her er et dokument om, at Grønland skal blande sig i sikkerhedspolitik, så ved jeg ikke, hvad det er. Så hvordan hr. Skaarup kan få sit eget hoved til at rumme både, at han er tilhænger af det her og samtidig ikke me-

ner, at Grønland skal blande sig, det fatter jeg ikke.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Til hr. Skaarup: Nej, Enhedslistens holdning til, at det grønlandske folk skal have ret til at bestemme over deres anliggender og deres eget land, er sådan set ikke noget, der hænger specielt sammen med, at vi er imod missilskjoldet. Jeg husker stadig væk en sag – jeg tror, det var om spilleautomater, enarmede tyveknegte, som det grønlandske landsstyre af en eller anden uransagelig grund ønskede opstillet på Grønland, og det skulle altså godkendes i det danske Folketing, for det havde de ikke selv bemyndigelse til. Og da de nu indstillede det, så stemte vi for, selv om vi egentlig var imod forslaget, ud fra den grundlæggende opfattelse, at det grønlandske folk skal have lov at bestemme over egne forhold.

På samme måde har vi det også sådan, at hvis man vil putte et missilskjold op i Grønland, så skal det grønlandske folk også have et afgørende ord at skulle have sagt om, hvorvidt de ønsker det eller ej.

Er der noget som helst grundlovsstridigt eller noget som helst på kanten af grundloven i det synspunkt?

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Til hr. Jeppe Kofod: Jeg synes ikke, og det er min vurdering af flere af hr. Jeppe Kofods indlæg her under debatten, at de giver tilstrækkelig sikkerhed for, at den danske regering kan aftale de her ting uden at give grønlænderne en form for vetoret. Det er hr. Jeppe Kofods vurdering.

Men det er min vurdering, at man er nødt til at acceptere grundlovens forudsætninger, og grundlovens forudsætninger er, at det er den danske regering, i vigtige beslutninger under indtryk af Det Udenrigspolitiske Nævn, der beslutter, hvad det er, man kan gøre, når det gælder udenrigspolitikken. Derfor bliver vi nødt til at fastholde grundloven som et afgørende aspekt her, og man må ikke gå på kompromis med grundloven. Det ved jeg godt hr. Jeppe Kofods parti vil på andre områder, f.eks. EU, men det må vi ikke gøre, og det skal vi ikke gøre her i Folketinget.

Hr. Niels Helveg Petersen er inde på principerklæringen. Jamen som sagt synes jeg, det er godt, hvis man kan nå så langt, som man i for-

skellige situationer kan, med det grønlandske hjemmestyre. Den debat, jeg har rejst her under debatten i dag, er: Skal vi i den sidste ende give Grønland en vetoet? Når det kommer til det allersidste punktum i en sådan aftale, skal vi så lade det være afgørende, at det er den danske regering, som der står i grundloven, der skal føre udenrigspolitikken, eller skal vi sige: Nej, vi er nok nødt til, fordi Hans Enoksen og nogle grønlandske folketingsmedlemmer har en lidt anden opfattelse, alligevel ikke at lave nogen aftale?

Det går jo ikke, og det tror jeg også hr. Niels Helveg Petersen med sin erfaring som udenrigsminister er klar over, at i sidste ende vil det være godt, at Grønland er med, men den debat, jeg rejser, er bare: Når det kommer til det sidste punktum, så er det altså Danmark, der træffer beslutningen på vegne af rigsfællesskabet.

Endelig til hr. Søren Søndergaard: Jamen hr. Søren Søndergaard og Enhedslisten kan gøre, hvad det skal være omkring de der enarmede tyveknagte. De kan have, hvilken holdning det skal være, og jeg har fuld respekt for Enhedslistens holdning til de her ting, og intet af det, hr. Søren Søndergaard har nævnt, er i strid med grundloven.

Jeg rejser bare en debat her i Folketingssalen, fordi jeg er lidt utryg ved, at der er nogle partier, der siger – og det håber jeg jo så ikke regeringen gør, og det tror jeg heller ikke regeringen gør – at Grønland skal have en form for vetoet, og det kan vi altså ikke i forhold til grundloven.

Det er det, der er min pointe, og den tror jeg godt hr. Søren Søndergaard kender årsagen til at jeg rejser.

(Kort bemærkning).

Lars-Emil Johansen (SIU):

Jeg vil gerne takke hr. Peter Skaarup for en fuldstændig usminket holdning med hensyn til, hvis Grønland blander sig i udenrigs- og sikkerhedspolitikken. Det lød som en fuldstændig alvorlig ting.

Jeg kan selvfølgelig ikke være enig i de holdninger, som hr. Peter Skaarup kommer med, men jeg vil gerne takke Dansk Folkeparti for den fuldstændig usminkede holdning. Det viser med al ønskelig tydelighed, hvor tvingende nødvendigt det er at frigøre Grønland fra de kolonitidstendenser, der hele tiden ligger og lure. Vi har ikke noget at skulle have sagt, når det kommer til stykket, hvis det står til hr. Peter Skaarup.

Så tak til Dansk Folkeparti.

(Kort bemærkning).

Villy Søvdal (SF):

Det er lidt i samme spor. Hensigten med en debat i Folketinget er jo altid at skabe klarhed, og det synes jeg debatten gør i dag. De, der måtte mene, at kolonitiden var forbi, tror jeg, var kommet til at sige det, inden de havde hørt hr. Peter Skaarups indlæg. Det er så gennemsyret af den tankegang, at det er den danske regering, der bestemmer. Kan man blive enige, er det da fint, men ellers gør man det i øvrigt alligevel.

Jeg synes, det er imponerende, at vi i en moderne tid stadig væk har den slags partier, der så fuldstændigt uden at pakke det ind siger, hvad deres grundlæggende syn er på et land som Grønland. Så det synes jeg ikke hr. Peter Skaarup skal have utak for. Hensigten med debatter er jo at skabe klarhed.

Men når der er en ekstra grund til, at det her er vigtigt, er det jo, fordi det er grønlænderne, der kommer til at stå med smerten i forhold til det her projekt. Det er dem, der skal bære den risiko, der er konsekvensen af at have det tidlige alarmsystem på Grønland. Det er en ekstra skærpelse omstændighed, det gør det ekstra vigtigt, at grønlænderne bliver hørt. Det er dem, der – om man så må sige – skal lægge krop til den her beslutning.

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Nej, vi i Socialdemokratiet respekterer fuldt og helt grundloven, og det ved hr. Peter Skaarup også godt. I modsat fald må hr. Peter Skaarup jo dokumentere, at det ikke er tilfældet.

Men det kan hr. Peter Skaarup ikke, lige så vel som hr. Peter Skaarup heller ikke kan dokumentere, at den holdning, som Socialdemokratiet og andre partier har her i Folketinget om, at Grønland skal have en afgørende indflydelse på, hvad der foregår på Grønlands jord i dette konkrete tilfælde i forhold til missilforsvaret i Thule, ikke er i strid med grundloven.

Tværtimod sagde hr. Peter Skaarup jo det modsatte i et svar til hr. Søren Søndergaard, nemlig at det er helt i orden, det er nok ikke i strid med grundloven at have den holdning. Så jeg synes virkelig, at det er problematisk.

Det er især problematisk, at det tredjestørste parti her i Danmark, Dansk Folkeparti, har den holdning til Grønland, som man har. Det er da tankevækkende, og jeg kan godt forstå, at grøn-

lænderne bliver bekymrede, når de hører den måde, Dansk Folkeparti allerede har besluttet sig på. De vil overhovedet ikke inddrage Grønland hverken i sikkerheds- eller udenrigspolitiske beslutninger, i hvert fald ikke ifølge det, som hr. Peter Skaarup nævnte på talerstolen for et øjeblik siden.

Det er da skræmmende, og jeg synes egentlig, at hr. Peter Skaarup burde komme med en undskyldning til Grønland på baggrund af det her.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Jeg siger tak for roserne fra både hr. Lars-Emil Johansen og hr. Villy Søvndal. Fra hr. Villy Søvndals side er man jo ikke særlig forvænt med, at Dansk Folkeparti indhøster roser fra SF, det siger vi tak for. Man skal i hvert fald være positiv, når der er noget at være positiv over med hensyn til SF.

Det er rigtigt, og det vil hr. Lars-Emil Johansen også erkende, at vi har en usminket holdning til mange spørgsmål, jeg håber til alle spørgsmål i Folketinget. Vi siger, hvad vi mener i stedet for at stikke noget under stolen, og det er ikke særlig svært i denne her sag at sige, hvad vi mener, for det står faktisk i grundloven, og det er den diskussion, vi har lige nu, nemlig at det er rigsfællesskabet, der træffer de her beslutninger, uanset om vi kan lide det eller ej.

Så kan hr. Villy Søvndal godt gøre sig morsom over kolonitid og sådan noget. Jeg mener slet ikke, og jeg tror ikke for nogen i Folketinget, at det handler om kolonitid, det handler om at respektere vores helt afgørende grundlov og konstitution for vores samfund. Det bliver vi nødt til at acceptere, at sådan er det.

Så handler det selvfølgelig også om, at med det forhold, der er mellem Grønland, Færøerne og Danmark, jamen så følger der også noget økonomi og en masse samarbejde med, og der skal vi være gode til at samarbejde, men vi skal også erkende, at til gengæld for et samarbejde med Danmark får Grønland og Færøerne ret store økonomiske overførsler.

Vi skal tage stilling til en af dem med hensyn til Grønland, nemlig blotlitskudsforlængelsen, som det allerførste punkt på dagsordenen i morgen, hvor der gives store milliardbeløb hvert eneste år til Grønland.

Så hvis man har SF's og Enhedslistens opfattelse af de her ting, hvor man bare er ligeglad med rigsfællesskabet, så må man huske på, at så er der også et økonomisk engagement, som man

også skal tage stilling til: Vil Grønland kunne klare sig uden Danmark? Det er også et spørgsmål, der er interessant at diskutere, hvis vi endelig skal til at have den diskussion om kolonitid, og hvad hr. Villy Søvndal lægger i det.

Kl. 11.30

Til hr. Jeppe Kofod: Jamen jeg tror ikke, vi bliver enige. Jeg har følt grund til at advare imod den given vetoret til Grønland, som hr. Jeppe Kofod lagde op til og ikke tog afstand fra.

Det er nødvendigt, at vi her i Folketinget meget klart siger, at vi utrolig gerne vil samarbejde med Grønland, at vi utrolig gerne vil nå langt med diverse erklæringer om, at Grønland skal inddrages. Selvfølgelig vil vi det alle sammen. Der er bare grænser for, og de står i grundloven, hvor langt Grønland kan være med, hvis de stiller sig på bagbenene i nogle sager.

Og der har vi set nogle tendenser til kræmmeri, synes jeg, om studiepladser, scholarships, hvilket ikke har været særlig godt, og hvor det er svært for danske politikere at forsvare det i den danske debat, hvis det er det, der skal være udslagsgivende.

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Jo, må jeg sige til hr. Peter Skaarup, jeg sætter pris på, at også Dansk Folkeparti sætter det højt, at man inddrager Grønland i spørgsmål, der vedrører Grønland. Men den afgørende forskel på Dansk Folkepartis holdning og f.eks. Socialdemokratiets holdning til det her er jo, at man ikke, når det kommer til stykker, vil respektere den holdning, der er i Grønland.

Det er jo det, man har sagt i forhold til det konkrete spørgsmål om opgraderingen af Thuleradaren. Hvis Grønland siger nej, vil Dansk Folkeparti gennemtvinge det alligevel med henvisning til grundloven. Men lad mig lige gøre det helt klart: Det står ikke i grundloven, at man skal sige ja til opgradering af Thuleradaren. Det fik Dansk Folkeparti næsten fremført her fra talerstolen.

Vi har en politisk holdning om, at i et moderne rigsfællesskab er man ligeværdige partnere, som også den principaftale, der er indgået mellem det grønlandske hjemmestyre og den danske regering, klart tilsiger. Derfor kan man ikke behandle folk sådan, som hr. Peter Skaarup vil.

Jeg synes stadig væk, det er skræmmende, at Danmarks tredjestørste parti har den holdning, og jeg synes stadig væk, at man på baggrund af

det her burde komme med en undskyldning til Grønland.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Der skal vist ikke ret meget til at skræmme hr. Jeppe Kofod, hvis det kan være skræmmende, at Dansk Folkeparti siger: Lad os prøve at se, om vi kan få grønlænderne med i det arbejde, der nu foregår, med hensyn til at USA gerne vil udvide deres brug af Thuleradaren, og at vi gerne vil have, at man skal lave en ny tillægsaftale om forholdet mellem USA, Grønland og Danmark med hensyn til benyttelse af det grønlandske areal.

Hvis det er skræmmende, så synes jeg, at vi er langt ude. Det eneste, vi har gjort opmærksom på under debatten, er, at vi ikke ud fra grundloven skal give nogen vetoret til Grønland i den sidste ende, og det må alle dog være enige om.

Jeg synes så, det er mærkeligt at opleve Socialdemokraterne i den her sag, for fra start af var man utrolig skeptisk over for missilskjoldet, ja, man var skeptisk over for alle mulige ting i Folketinget for måneder tilbage, når det gælder udenrigspolitikken og sikkerhedspolitikken. Irak ville man ikke være med til, og nu vil man pludselig godt være med under andre omstændigheder. Det er en mærkelig holdning at have.

Jeg synes også, at der lyder nye toner i forhold til missilskjoldet, men der er jeg lidt bange for de nye toner, er lidt bange for, at den betingelse, man stiller for at støtte udvidelsen af Thuleradaren, er den vetoret, som jeg ikke mener at man kan give grønlænderne i forhold til grundloven. Jeg har været inde på det under tidligere debatter her i Folketinget, og jeg vil godt sige det igen: Det er uholdbart at gå på kompromis med grundloven i de her sager.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Kaj Ikast som ordfører.

Kaj Ikast (KF):

Da vores to ordførere er i udlandet, er det mig, der er valgt til at tage debatten i dag. Det er jeg faktisk glad for, for i alle de år, jeg tidligere beskæftigede mig med udenrigspolitik, var et af de helt store ønsker, at forsvarsaftalen af 1951 skulle tages op til revision.

Vi må jo nok sige, at det er en meget stor dag i dag. Vi, der har arbejdet mange år i Grønland og ved, hvordan ønskerne har været, synes, at man

i stedet for skulle hejse flaget, for det er en landvinding uden lige, der er sket siden den 29. april 2003 og så til det møde, der var mellem landsstyreformand Hans Enoksen og udenrigsministeren den 14. maj 2003. Man er kommet så langt, at man kan stå her og sige, at det er en meget stor dag. Sådan føler jeg det som konservativ.

Kl. 11.35

Vi kan samtidig gå i en fælles forhandling og rejse til USA og have møderne. Jeg synes, det er en stor dag. Så har der været en lille procedurefejl. Den kan man selvfølgelig altid hænge sig i, men alt i alt er det den største dag i den udvikling for Grønland, som jeg kan huske, og jeg har da være herinde nogle år, og i de sidste 20 år er jeg da kommet på Thulebasen og andre steder i Grønland.

Så er det, jeg siger: Skulle vi ikke lave det om til en festdag i stedet for og så sige, at det her er et virkelig stort fremskridt?

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Så er det hr. Villy Søvnald som ordfører.

Villy Søvnald (SF):

Debatten om missilskjoldet er jo en af de meget langsigtede diskussioner om, hvordan vi skaber sikkerhed. Der står to synspunkter over for hinanden.

Det ene er, at vi grundlæggende skaber sikkerhed ved at opruste, ved at bygge nye våbensystemer og ved at levere et tag over de våbensystemer, vi allerede har, altså i dette tilfælde missilskjoldet. Og så er der den opfattelse, der hovedsagelig siger, at sikkerhed etableres ved at nedbryde spændinger og konflikter i den her verden.

Sikkerhedspolitik har jo meget at gøre med forventninger om, hvad modparten vil, hvad der er modpartens hensigter. Missilskjoldet er på samme måde udsat for to tolkninger.

Den ene er den danske statsministers og den danske udenrigsministers, der begge har betegnet det her som et fredens projekt i det nye orwellske sprog. Det andet synspunkt, som jeg synes er langt mere sandsynligt, er, at vi står over for et usikkerhedsskabende projekt, et projekt, der nedbryder tillid, et projekt, der formentlig også vil starte en oprustningsomgang i Asien.

Jeg har hele vejen undervejs i debatten haft svært ved at forstå, hvorfor man mente, at det her projekt specielt var rettet mod slyngelstater, terrorister osv., al den stund jeg synes, det er

højest usandsynligt, at man skulle anvende netop missiler, hvis man var ude i det ærinde. Vi har ingen historiske erfaringer for det, og alle andre muligheder ville være lettere.

Det, der er den oplagte risiko, er, at der sættes en oprustningsspiral i gang, specielt i Asien, hvor Kina opruster, hvilket betyder noget i Indien og Pakistan. Så har vi rouletten kørende, specielt i en situation, hvor det sker i en periode, hvor man i øvrigt ikke laver aftaler af sikkerhedspolitisk art.

Jeg var inde på det i de korte bemærkninger i en debat med hr. Jeppe Kofod, der medgav, at det så sort ud, hvis man kiggede på, om vi er i en epoke, hvor der bliver indgået store aftaler. Det er vi ikke, tværtimod er vi i en situation, hvor overskriften i langt højere grad er, at specielt USA ikke er villig til at indgå vidtgående aftaler, men tværtimod forsøger at vride sig ud af dem. Så den ene fare er altså oprustningsfaren.

Den anden fare er militariseringen af det ydre rum, hvor vi tager de første skridt. Man skal jo hele tiden huske i denne her debat, at missilskjoldet er et projekt, hvor vi kender starten, men med høringens ord fra den amerikanske viceforsvarsminister ikke kender afslutningen på projektet.

Aftaler kunne begrænse skadevirkningerne, som også påpeget af Ole Wæver under høringen, vi havde i Nuuq, hvor svaret var meget klart, da vi havde høringen i Folketinget, at USA siger nej til begrænsninger af enhver art, fordi man ønsker den fulde frihed til at udvikle det her projekt derhen, hvor man gerne vil.

Også på den baggrund synes jeg, at det har været en speciel debat i dag, specielt i forhold til Socialdemokraterne, der har to afgørende præmisser, nemlig at det ikke må føre til oprustning, og at det skal pakkes ind i et sæt af begrænsninger. Begge betingelser er ikke opfyldt, men alligevel siger man ja.

Den danske debat har vel været kendetegnet af, at den danske redegørelse fra regeringen fra marts i høj grad er en gentagelse af de amerikanske synspunkter om missilskjoldets velsignelser og i ekstremt påfaldende grad skepsis over for de andre synspunkter, der bl.a. kom frem på høringen her i Folketinget.

Det er den grønlandske befolkning, der kommer til at leve med beslutningen og tage konsekvenserne, og det sker i en situation, hvor alle målinger viser, at et flertal i befolkningen på Grønland siger nej.

Kl. 11.40

SF opfordrer regeringen til at afvise den amerikanske anmodning om en opgradering af Thule. Vi mener, at det er et usikkerhedskabende projekt. Derfor kan vi ikke støtte det forslag til vedtagelse, der er fremsat af et flertal af partier.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):
Hr. Niels Helveg Petersen som ordfører.

Niels Helveg Petersen (RV):

Som fremhævet sidst vi diskuterede denne sag i slutningen af april, vil Det Radikale Venstre ikke stille sig hindrende i vejen for en opgradering af Thuleradaren, hvis der opnås enighed mellem Danmark og Grønland, og hvis der på den baggrund opnås en efterfølgende enighed med USA. Derfor kan vi også støtte det forslag til vedtagelse, som er fremsat.

Jeg vil dog godt i den sammenhæng fremhæve, at der i Det Radikale Venstre er betydelig modstand imod hele ideen om missilskjoldet som sådan. Personlig er jeg meget skeptisk over for, om et sådant missilskjold kan bringes til at fungere. Jeg føler mig udmærket dækket ind af den amerikanske deltager på høringen fra Carnegie Foundation, som bemærkede, at alle de amerikanske anstrengelser med henblik på at lave missilforsvar var præget af tre ting: De sprængte budgetterne, de var bagefter tidsplanerne, og det fungerede ikke.

Jeg tror, der er grund til at nære en betydelig teknologisk skepsis over for hele projektet, hvortil så kommer, at det jo er et kostbart projekt, og at ressourcerne kunne bruges bedre til andre formål. Det er jo især spørgsmål som langsigtede sikkerhedsproblemer knyttet til bekæmpelse af fattigdom og fremme af demokrati og menneskerettigheder, som man burde bruge ressourcer til.

Den virkelige bekymring med hensyn til oprustning er nu imidlertid ikke alene de ca. 8 mia. dollar, som der ifølge det oplyste bruges på missilforsvar om året i USA, men i det hele taget, at USA har en totalt dominerende teknologisk og militær kapacitet, og at afstanden mellem USA og andre ser ud til at blive større og større. Det er det samlede budget på 400 mia. dollar på USA's side, der i mine øjne er det virkelige grundlag for bekymring, ikke enkeltdele af det.

Der har været en debat om, hvad vedtagelsen betyder. For mig at se er det et helt ukompliceret problem. Vi skal selvfølgelig se på og vurdere, hvilket forhandlingsresultat der til sin tid fore-

ligger. Det Radikale Venstre fraskriver sig da i hvert fald ikke retten til at kunne rejse spørgsmål her i Folketinget, hvis vi finder, at der ikke er opnået en tilfredsstillende enighed. Det giver fuldstændig sig selv. Om dette siger grundlovens § 53 jo også så malende, at man kan bringe et spørgsmål til forhandling og æske ministernes forklaring. Det betyder altså ikke, at man kan lægge låg på det, som man skulle tro, men det betyder, at man tværtimod kan få sat lys på det. Det er et af grundlovens helt festlige udtryk.

Jeg vil godt til sidst rejse et spørgsmål, som ikke har været berørt før. I fællesprinciperklæringen med Grønland taler man om modernisering af forsvarsaftalen. I vedtagelsen har forslagsstillerne skrevet en fornyelse af forsvarsaftalen, og derfor vil jeg da gerne bede ministeren, når han får ordet, om at udtale sig om, om der her er tilstræbt en fornyelse. Er det med vilje, at man her vælger et andet udtryk, end man gør i principerklæringen med Grønland? Det synes jeg kunne have en vis saglig interesse.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Så bliver det hr. Søren Søndergaard som ordfører.

Søren Søndergaard (EL):

I diskussionen og vurderingen af vores holdning til spørgsmålet om missilskjoldet og i den forbindelse opgraderingen af Thuleradaren har der hele tiden været to elementer, som vi har haft for øje. For det første skulle missilskjoldet ikke have en negativ indflydelse på verdensfreden, stabiliteten i verden; og for det andet skulle Grønland godkende, at deres land blev inddraget i missilskjoldet. De to punkter har været og er afgørende for Enhedslistens holdning.

Kl. 11.45

Hvad angår det sidste, spørgsmålet om Grønlands godkendelse, synes vi, der er sket et skridt fremad med principerklæringen. Vi synes, at det er godt, den principerklæring er blevet lavet. Den rummer noget elastik. Meget kommer til at handle om, hvordan den bliver udmøntet. Men det er bestemt et skridt i den rigtige retning, og det kan vi kun kvittere for.

Når man alligevel kan have en lidt løren holdning til det, så er det selvfølgelig, fordi det også kan trække i en anden retning. Og i den forbindelse var det ikke nogen skøn opførsel omkring fremlæggelsen af flertallets forslag til vedtagelse, vi så. Men det er godt, at vi har fået den principerklæring. Det kan bruges som

grundlag for at gå et skridt fremad, og det er fint.

Men så står det andet spørgsmål jo tilbage: at missilskjoldet ikke skal have en negativ indflydelse på den sikkerhedspolitiske situation i verden. Og der må vi konstatere, at der er en række spørgsmål, som stadig er uafklarede.

For det første er der ikke blevet givet noget svar på, hvorfor et missilskjold skulle være det rigtige instrument til at imødegå udfordringer fra stater eller bevægelser, som måtte besidde masseødelæggelsesvåben. Tværtimod, synes jeg, for al den dokumentation og al den debat, der kommer frem, viser, at det ikke er et særlig egnet instrument til det. Der er masser af ting, som burde gøres i stedet for, og som i virkeligheden verden ikke bliver gjort, fordi der skal puttes enorme summer ind i dette missilskjold.

For det andet må vi jo konstatere, at missilskjoldet indgår i en amerikansk doktrin om forebyggende angreb, og at denne doktrin skal bruges til at cementere USA's militære overlegenhed. Det synes vi er i sig selv et meget afgørende argument imod missilskjoldet, for det bliver altid fremstillet, som om det er et forsvarssystem, men virkeligheden er jo, at et forsvarssystem også kan bruges offensivt. Hvis man har tilliden til, at man kan angribe andre lande uden at risikere selv at blive ramt, så kan det jo nedsætte tærskelen for, hvornår man er villig til at angribe disse lande.

I den forbindelse skal det ikke være nogen hemmelighed, at vi er dybt bekymrede over de seneste meldinger fra USA om, at man nu er i gang med at ophæve forbuddet mod at forske i udviklingen af atomvåben, hvor man lægger op til at gå i gang med at forske og udvikle forskningen i såkaldte små atombomber. De spiller ind i hele det her spil som noget, hvor man fra USA's side går enegang, og hvor man ønsker at have en total militær overlegenhed på verdensplan.

Og det er så det, der vil kunne føre til – for det tredje – at man ser, at lande, som ligger i konkurrence med USA, f.eks. Kina, anskaffer sig våben til at kunne gennembyrde sådan et missilskjold. Det kan så udløse en oprustningsspiral i Sydøstasien, f.eks. i forholdet mellem Kina, Pakistan og Indien.

Det er interessant at se den udtalelse, der for nylig kom fra den indiske udenrigsminister, som i forbindelse med USA's og Englands og Danmarks angreb på Irak udtalte, at Indien havde meget mere ret til et forebyggende angreb

mod Pakistan, altså hvordan det, at man havde lavet et forebyggende angreb mod Irak, lige pludselig bliver brugt af Indien til at sige: Det er også noget, vi kan gøre. Vi har meget mere grund til at gøre det. Det viser, hvor meget man skal passe på, og hvor negative denne her slags udviklinger kan være derude, hvor det ikke er hensigtsmæssigt med en atommæssig oprustning.

Endelig som et sidste punkt, jeg vil nævne her, er det altså også vores fundamentale opfattelse, at man risikerer at gøre Grønland til et bombemål. Men det er selvfølgelig et spørgsmål, man først og fremmest burde tage stilling til på Grønland.

Kl. 11.50

Vi have håbet, at den diskussion, der var her, udelukkende gik ud på at sende et signal ud om, at vi nu afventer en forhandling mellem Grønland, Danmark og USA. Vi forstår, at der indikerer i den resolution ligger en godkendelse af missilskjoldet. Og derfor føler vi fra SF's side og fra Enhedslistens side, at vi må stille et modforslag til det. Jeg vil derfor på vegne af SF og Enhedslisten fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget opfordrer regeringen til at afvise den amerikanske anmodning om at opgradere Thulebasen i Grønland, så den kan indgå i det amerikanske missilskjold.

Det er Folketingets opfattelse, at det amerikanske missilskjoldssystem

- er et forkert svar på udfordringer fra stater eller bevægelser, som måtte besidde eller påtænke at anskaffe sig masseødelæggelsesvåben,
- indgår i en ny amerikansk doktrin om forebyggende angreb (»preemptive strikes«) og skal bruges til at cementere USA's militære overlegenhed på verdensplan,
- vil føre til, at Kina anskaffer sig endnu flere atommissiler for at kunne fastholde sin afskrækkelseskapacitet over for USA, hvilket kan udløse en oprustningsspiral i Asien, f.eks. mellem Indien og Pakistan,
- vil gøre en nedrustning af atomvåben og masseødelæggelsesvåben vanskeligere og dermed – stik imod den erklærede hensigt – gøre verden mere usikker og farlig,

- under alle omstændigheder vil gøre Grønland til et potentielt bombe- eller terrormål i tilfælde af en sikkerhedspolitisk krise.« (Forslag til vedtagelse nr. V 118).

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (*Se foran*). Også dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Der var lige et par spørgsmål til hr. Søren Søndergaard. Hr. Søren Søndergaard er inde på, at hvis man siger ja til opgradering af Thuleradaren, som vi diskuterer her i dag, så kommer Grønland og Thule i risiko for angreb fra – jeg ved ikke hvem. Det vil jeg godt spørge hr. Søren Søndergaard om: Hvem er det, der vil angribe i påkommende tilfælde?

Og vil disse lande, nationer, banditstater, terrorister, og hvem det er, ikke også allerede i dag føle, at Thuleradaren, hvis man forudsætter, at det, som Enhedslisten siger, er korrekt, at der er tale om et mål, som man gerne vil angribe? Er den risiko så ikke allerede til stede i dag?

Så vil jeg godt prøve at høre Enhedslisten: Nu afviser man så det missilskjold, det gør man et stort nummer ud af her under debatten. Men hvis man afviser det, så må man vel have en holdning til, hvad man så vil have. For vi er vel enige om, at USA siger til os, at der er en alvorlig trussel her – måske ikke lige nu – men om nogle år, hvor nogle lande er klar til og har mulighed for at producere våben, som missilskjoldet kan være et effektivt forsvar imod.

Hvad er det, Enhedslisten vurderer, der så skal til, når de lande om rum tid er interesserede i og har mulighed for at bruge sådanne våben? Hvad vil Enhedslisten gøre, for at vi kan beskytte os mod sådanne våben? Det gælder også Danmark. Det ville være rimeligt at få at vide. Når man siger nej til noget, så må man også kunne sige ja til noget andet. Hvad er beskyttelsen?

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Hvis man forestiller sig, at ræsonnementet er korrekt, nemlig at en slyngelstat, som er i besiddelse af ét missil, eller en terrorgruppe, som er i besiddelse af ét interballistisk missil, vil rette det mod USA eller Danmark eller et andet sted, og at det, der forhindrer, at de rammer, at det missil går igennem, er missilskjoldet, som bygger på,

at der er en radar, der fungerer på Thule, så er det selvfølgelig klart, at før man afskyder det ene missil, man har, vil man forsøge at sætte den radar ud af spillet, på den måde man nu kan gøre det.

Kl. 11.55

Jeg synes, det er fuldstændig oplagt, at det hænger sådan sammen. Det vil da være højest besynderligt, hvis man lader det radarsystem, som kan forhindre, at det ene missil, man har, bliver brugt, stå.

Hvad vil man så have i stedet for, spørger hr. Skaarup. Jeg er ked af, at hr. Skaarup ikke var på den konference, vi havde i Folketinget her for nylig, for der viste det sig jo, at truslen fra langt-rækkende missiler rent faktisk er faldende. Den er ikke stigende, den er faldende.

Det er jo interessant. Den er ikke stigende, den er faldende. Og det, der selvfølgelig skal være i stedet for, er bindende internationale nedrustningsaftaler, som forhindrer, at flere lande får langtrækkende missiler. Det er det, der er alternativet.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Nu forestiller vi os så, at de her terrorister eller den banditstat med sit eneste missil begiver sig den lange vej over indlandsisen og vil forsøge på at ramme den her radar, som er på Thulebasen. Har hr. Søren Søndergaard virkelig en idé om, at det vil være det eneste sted, man vil bruge sit missil? Det vil da være forholdsvis urealistisk, når man har et eller få missiler til rådighed, at man vil forsøge at ramme lige præcis dér.

Så jeg vil godt spørge hr. Søren Søndergaard: Når man siger: Jamen vi skal bruge nogle internationale aftaler til at befri verden fra nogle af de her våben, hvad så, hvis der er lande, der ikke overholder sådanne aftaler? Hvis man indgår fine aftaler med Rusland, Kina og USA og en masse lande, men der stadig væk er nogle banditstater, som føler, at de gerne vil stå uden for alt det og stadig væk vil have de her trusler, hvad skal man så gøre? Er det så ikke meget fornuftigt, at der er nogle lande, der forsøger at købe en forsikring, en tryghed til landenes fredelige befolkninger imod den slags våben?

Dér er det, jeg synes, at Enhedslisten kommer med mange spændende angreb, som vi svarer på fra folketingspolitikeres side her under debatter, men man mangler ofte, når man kritiserer, at komme med et bud på, hvad man selv vil.

Hvis nu aftalerne ikke fungerer, hvad vil man så gøre for at forsvare sig?

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg må indrømme, at jeg ikke er særlig imponeret af hr. Skaarups evne til at vurdere en konkret situation.

Hvis der er et land, som har et eller nogle ganske få missiler, de ønsker at sende mod f.eks. en amerikansk storby – nu går vi ind på den tankegang – så kan de selvfølgelig ikke bruge dem til at ødelægge en radar på Grønland, det er klart. Men så kan de bruge andre våben til at forsøge at ødelægge radaren på Grønland. De vil f.eks. sende en ubåd op med nogle korttrækkende missiler og forsøge at ødelægge radaren eller prøve at sende nogle folk af sted, der kan sabotere den eller på anden måde få sat den radar ud af spillet. Naturligvis vil de da det.

Der er da ikke nogen mennesker, der ved deres fulde fem vil sende deres eneste raket tværs hen over jorden med stor sandsynlighed for, at den bliver opfanget på grund af radaren på Thule, og derefter vil de så selv blive udslettet. Det er der ingen mennesker, der vil gøre.

Derfor vil de selvfølgelig forsøge at fjerne de forhindringer, der kan forhindre deres missil i at nå det mål, det måtte have. Og hvis der er ræsonnement bag hele det her, så er det åbenlyst, at så vil Grønland blive et bombemål. Helt oplagt.

Så vil jeg så sige til hr. Skaarup: Jamen den største forhindring for internationale aftaler er USA. Indien og Pakistan blev udsat for sanktioner på grund af deres udvikling af deres atomare programmer. Lige præcis efter den 11. september ophævede USA de sanktioner mod de to lande. Det var meget uklogt gjort.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Peter Skaarup for sin tredje og sidste korte bemærkning til hr. Søndergaard.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Lad os nu sige, at det er rigtigt, Enhedslisten har ret, Thuleradaren vil fremover være et bombemål. Jamen vil det så ikke være sådan allerede i dag, at Thuleradaren er et bombemål?

Hr. Søren Søndergaard ved jo godt, hvad der foregår deroppe. Man har dér en overvågning af eventuelle missiler, eventuelle angrebsvåben, som man bruger i den samlede overvågning fra

amerikansk og fra NATO's side, så det er jo allerede i dag en vigtig installation, som man selvfølgelig ikke kan undvære, ellers havde man den ikke.

Kl. 12.00

Så derfor synes jeg ikke, at ræsonnementet, hvor man siger, at nu er det lige pludselig et bombemål, og så har det vel været et bombemål hele tiden, er rimeligt at komme med, fordi der foregår vigtige operationer deroppe allerede nu, inden den her opgradering, som vi taler om.

Og så vil jeg godt lige sige til hr. Søren Søndergaard omkring de aftaler, at det jo ikke er noget svar at give, at USA er den vigtigste forhindring for, at aftaler overholdes, når jeg spørger om, hvordan vi skal beskytte os, hvis nu aftalerne ikke overholdes, uanset hvem der ellers bryder dem. Hvordan mener Enhedslisten, at vi skal beskytte os mod den slags våben, som vi vel er enige om måske kommer?

Det kommer der ikke noget svar på. Og derfor synes jeg, at det er en hul argumentation, Enhedslisten kommer med, fordi man angriber noget, men man sætter ikke noget andet i stedet. Man sikrer ikke, at vi kan blive beskyttet mod den slags trusler fra banditstater, terrorister, eller hvem det måtte være.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Søren Søndergaard, og derefter går vi videre i ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Nej, Thule er naturligvis ikke i dag et bombemål for slyngelstater, som ikke kunne drømme om at angribe Thule, fordi der ikke eksisterer noget raketkjold, og derfor: Hvorfor skulle de dog angribe Thule? Det ville da være absurd. Så for dem er Thule ikke noget bombemål i dag, og det er jo dem, man siger, at missilskjoldet skal beskytte os imod.

Så jeg må sige, at hr. Peter Skaarup altså forsøger at give befolkningen et billede – og det er jo også det, USA gør – af bin Laden, der render rundt med et interkontinentalt missil på ryggen, klar til at fyre det af. Det er jo fuldstændig latterligt.

Jeg synes, at hr. Skaarup i sit andet ordførerindlæg skal gå herop og sige, hvem det præcis er, der udgør truslen i forbindelse med at sende den type af missiler over og ramme amerikanske storbyer. Hvem er det? Er det Al-Qaeda,

man tror er i besiddelse af sådan et interkontinentalt missil?

Det her handler om at sikre den amerikanske våbenindustri nogle penge. Det ved alle. Det er det, det handler om. Og virkeligheden er jo, at selv hvis man får etableret sådan et system, så vil det ikke være hundrede procent, og derfor er argumentationen om internationale aftaler en god argumentation. Desværre er der et land, som meget er imod internationale aftaler i øjeblikket, og det land hedder USA, og de skal ikke belønnes ved at kunne opbygge et missilskjold.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Jann Sjursen som ordfører.

Jann Sjursen (KRF):

Folketinget havde senest den 29. april en debat om det amerikanske missilskjold og den amerikanske anmodning om opgradering af Thuleradaren. Jeg havde ved den lejlighed mulighed for at redegøre for Kristeligt Folkepartis synspunkter på sagen, og de har såmænd ikke ændret sig stort siden da.

Vi er fortsat betænkelige ved de mange penge, som amerikanerne vil være villige til at bruge på missilskjoldprojektet, og vi sætter spørgsmålstegn ved de teknologiske muligheder, der er for at opnå det, som amerikanerne vil, men det er jo dybest set for os at se en sag, som amerikanerne må afgøre med sig selv.

Derimod er det ikke alene en amerikansk sag, hvilken påvirkning et missilskjoldprojekt vil have for verdenssamfundet i øvrigt. Vi har, især efter at amerikanerne ensidigt valgte at opsigge ABM-traktaten, været bekymrede for, at missilskjoldprojektet kunne give anledning til ny oprustning.

Den bekymring har vi ikke længere, i hvert fald ikke på samme måde. Amerikanerne har for det første indledt et meget nært og tæt samarbejde med Rusland, og de bekymringer, som bliver ytret fra kinesisk side, blev også ytret på den høring, som bl.a. Det Udenrigspolitiske Nævn var vært for for nylig. Men ikke desto mindre er det vores vurdering i Kristeligt Folkeparti, at der ikke er grund til den store bekymring for fornyet oprustning som følge af missilskjoldprojektet.

Derfor var det også, at jeg i forbindelse med forespørgselsdebatten i april måned gav udtryk for, at vi fra Kristeligt Folkepartis side var parate til at give amerikanerne et positivt svar på anmodningen om at få lov til at opgradere Thuleradaren, hvis, såfremt og ifald at Grønland, det

grønlandske landsstyre, i øvrigt vil give sit samtykke.

Vi har altså fra Kristeligt Folkepartis side valgt at give Grønland, kunne man godt sige, det afgørende ord i denne her sammenhæng, en de facto vetoet over for projektet. Det er overhovedet ikke i strid med grundloven eller noget som helst andet at ville komme med en sådan politisk tilkendegivelse, og det er altså, hvad vi har gjort fra Kristeligt Folkepartis side, og det vil vi fortsat gøre.

Kl. 12.05

Men vi glæder os selvfølgelig over, at det er lykkedes den danske regering at opnå en forståelse med landsstyret om et forhandlingsudspil over for USA, som altså også omfatter en fornyelse af forsvarsaftalen af 1951. Det sidste har været vigtigt for Grønland, og det har det også været for Kristeligt Folkeparti.

Forsvarsaftalen af 1951 afspejler overhovedet ikke virkeligheden, som den er i dag, og da slet ikke rigsfællesskabet, sådan som det fungerer, nemlig som et samarbejde mellem ligeværdige partnere, i denne her forbindelse også Danmark og Grønland imellem.

Derfor er det tilfredsstillende, at denne forståelse med landsstyret er opnået fra regeringens side, og at det også er på den baggrund, at en forhandlingsproces mellem Danmark og Grønland på den ene side og USA på den anden side kan indledes, ikke kun om en fornyelse af forsvarsaftalen af 1951, men altså også om en opgradering af Thuleradaren, hvis det første kan falde på plads.

Det er altså også baggrunden for, at Kristeligt Folkeparti er medforslagsstiller til det forslag til vedtagelse, som hr. Jens Hald Madsen tidligere i debatten fremlagde på en række partiers vegne.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Lars-Emil Johansen som ordfører.

Lars-Emil Johansen (SIU):

Man skal være absolut blind for ikke at erkende de magtforhold, Grønland er konfronteret med i den sag, vi drøfter i dag. Udfaldet af den danske regerings forhold til USA's ønske om at bruge Thule Air Base til udvikling af deres missilskjold har fra starten været lige så forudsigeligt, som USA's invasion af Irak var det, måneder før Sikkerhedsrådets beslutninger. Saglige oplysninger og demokratisk respekt havde ingen reel indflydelse på resultatet. USA's indsats i Sikkerheds-

rådet var og blev et spil for galleriet, for krigen var besluttet på forhånd.

På samme måde har man i dag en klar fornemmelse af, at den danske regering lang tid før høringerne i Grønland, lang tid før høringerne her i Tinget og før forhandlinger med den grønlandske regering havde besluttet at støtte USA i denne sag. Resten har så været et spørgsmål om at klæde missilsagen pænt på og banke de grønlandske beslutningstagere på plads.

Man kan i dag konstatere, at begge dele er ved at være gennemført, og denne debat kan vel nærmest kun karakteriseres som værende en afslutning på en slags vel tilrettelagt spindoktorproces.

Vi i Grønland har ingen grund til at bilde os ind, at vi kan modstå den magt, som spindes sammen af USA's præsident og den danske statsminister i uskøn samdrægtighed. Det vil da også være en illusion at bilde os ind, at situationen omkring Thule bliver meget bedre af, at vi demonstrerer via et magtesløst nej til ændringerne på basen. Thule er og bliver en fare for Grønland med og uden missilskjold.

Alligevel er vi som udgangspunkt faktisk meget positivt indstillet over for USA og den indsats, USA har gjort for at forsvare os og vores frihed, til forskel fra Danmark, som jo ikke magter at beskytte os, når det kommer til rigtige konfrontationer. Vi har ingen ønsker om at genere USA.

Det, vi har ønsket hele vejen igennem denne proces, er at komme til at forhandle denne sag med USA selv. Det har vi, fordi vi ganske enkelt ikke stoler på den danske regering, og dens hensigter i forhold til Thule. Jeg beklager at måtte sige det, men historien har desværre lært os en ond lektie, hvad det angår, og den sidste tids afsløringer omkring lossepladserne på Thulebasen gør ikke den sag bedre.

Vi stoler ikke et øjeblik på, at Danmark reelt arbejder ud fra grønlandske interesser, når det gælder Thule. Tværtimod er vi overbevist om, at Danmark er fuld af skjulte dagsordener omkring de fordele, Danmark selv tror, de kan opnå hos USA såsom støtte til valg til FN's Sikkerhedsråd, opbakning til milliardbesparelser i forhold til NATO, serviceaftaler til danske firmaer og så fremdeles.

Det næste skridt bliver de kommende forhandlinger med USA og modydelserne for, at vi igen skal lægge land og liv til de potentielle farer, det udgør at være vært for den amerikanske militære udvikling. Der kan vi kun håbe på det

bedste, mens vi frygter det værste. Sådan forbliver det desværre, så længe 1951-aftalen ikke er fjernet, og Danmark dermed reelt fastholder sin position som kolonimagt i Grønland.

Kl. 12.10

Derfor vil vi også her fra vores position i Folketinget fortsat følge ethvert skridt i denne sag og forsøge at sikre, at den grønlandske regering i det mindste får så meget støtte, som det overhovedet er muligt, i de kommende forhandlinger. I den sag får vi brug for al den støtte, oppositionen her i Tinget kan give.

Hvis denne proces kan føre til, at det for første gang ikke bare er sådan, at Grønland får alle problemerne og Danmark alle fordelene ved den amerikanske militære tilstedeværelse i Grønland, vil det i sig selv være et skridt fremad. Et første skridt.

For denne proces stopper ikke her. Den stopper ikke, før 1951-aftalen er væk, og Grønland selv får retten til at forhandle. Den stopper ikke, før de kræfter i Danmark, der bruger vores land til at skaffe sig selv internationale politiske og økonomiske fordele ved at sælge ud af vores folks sikkerhed, bosteder og sundhed, endegyldigt opgiver deres kolonialistiske herredømme og overgiver sig til demokratiet og folkeretten.

Den proces er startet. Den kan blive styrket af denne sag. Hvis det sker, vil det ikke bare være et positivt skridt for Grønland, men også for alle anstændige kræfter i Danmark. Et politisk skridt, som vil være i fuld overensstemmelse med mit partis politik: Et skridt fremad, Siumut.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Kuupik Kleist som ordfører.

Kuupik Kleist (IA):

Da den amerikanske henvendelse blev modtaget i Danmark og i Grønland i december 2002, for ca. 4-5 måneder siden, hastede det jo enormt med at tage en beslutning om vores deltagelse i missilskjoldet og inddragelsen af Thulebasen i missilskjoldkonceptet. Og der var jo nærmest også beundring over for, hvor hurtigt det lykkedes Storbritannien at tage stilling til deres rolle i missilskjoldsagen – og lidt misundelse måske også.

Men der kom nogle forhandlinger i vejen, og der kom også en rask Irakkrig i vejen. Det må jeg så indrømme har arbejdet til fordel for den holdning, som jeg og mit parti har stået for: at vi skulle få os så meget tid som overhovedet mu-

ligt for at afdække alle eventuelle aspekter af det her projekt.

Uanset at der er gået de her 4-5 måneder, så mener jeg ikke, at missilskjoldets evner, begrænsninger og konsekvenser er fuldt afdækket endnu. Kinaaspektet er ikke fuldt afdækket. Der er ikke klarhed over, om missilskjoldet kan beskytte Europa inklusive Danmark. Og der er vel endnu mindre klarhed over, om missilskjoldet eventuelt vil kunne beskytte Grønland, hvilket jo er dybt relevant for os, der bor der. Med andre ord: De indlysende fordele ved missilskjoldet er stadig skjulte – for mig i hvert fald.

Forhandlingsmæssigt har det været et forløb mellem Danmark og Grønland. Der er underskrevet en såkaldt principaftale mellem udenrigsministeren og landsstyreformanden, en principaftale, som er blevet fortolket på utallige måder. Især i den danske presse har man jo udråbt principaftalen til at være et grønlandsk ja til missilskjoldet og et grønlandsk ja til inddragelsen af Thulebasen i missilskjoldet.

Det er ingenlunde tilfældet. Principerklæringen er for mig at se først og fremmest en cementering af eksisterende forhold. Det har jo været meget magtpåliggende for regeringen, at den principaftale selvfølgelig hverken gik ud over grundloven eller ud over hjemmestyrelovens ordlyd med hensyn til de begrænsninger, der ligger for Grønlands landsstyre til at føre udenrigs- og sikkerhedspolitik.

Jeg vil da indrømme, at det er godt at få sat sådan nogle begreber på tryk og få underskrevet og få cementeret, at Grønland er inddraget i de her forhandlinger, og at grønlandske holdninger har en betydning i denne her proces.

Kl. 12.15

Der er til gengæld så også afdækket en masse andre ting undervejs, som det altid er tilfældet, når vi snakker om Thule Air Base, og når vi snakker om USA i Grønland. Der er i den forløbne tid afdækket en stor forureningssag, og mit parti, IA, har i den forbindelse sagt, at vi ikke mener, at der er ræson i at forhandle flere aftaler, før det samlede amerikanske svineri i Grønland er afdækket. Vi vil have kortlagt, hvad der ligger af efterladenskaber, ikke alene omkring Thule, men i hele landet.

Det er jo en kendt sag, at amerikanerne har været utallige steder gennem årene, og der har ikke været nogen oprydningssag for amerikanerne. Så jeg håber, at udenrigsministeren kan give os lidt klarhed over, om der er planlagt nogen form for kortlægning af miljøsvineri-

et i Grønland, på indlandsisen, på kysterne og fjeldtoppene.

Som sagt er hastværket, som var på dagsordenen for 4-5 måneder siden, afløst af nogle mere eller mindre påtvungne pauser. Det spændende bliver jo så i dag, om Folketinget reelt vil tage stilling på grundlag af det forslag til vedtagelse, der er fremsat af en række partier.

Jeg må sige, at jeg kan ikke i dag, og mit parti kan ikke i dag deltage i en beslutning, som giver USA ret til at bygge et missilskjold, som inkluderer Grønland. Vi har ikke grundlag for at tage stilling i dag. Endnu mindre kender vi resultaterne af det forhandlingsforløb mellem Grønland og Danmark på den ene side og USA på den anden side. Jeg bliver nødt til at se forhandlingsresultater, ikke mindst vedrørende forsvarsaftalen fra 1951, før jeg kan deltage i den videre proces, som hedder beslutning om inddragelsen af Thulebasen i missilskjoldplanerne.

Så vil jeg til sidst sige, at vedtagelsesforslaget, som det ligger, for mig at se endnu ikke er forklaret ordentligt, og derfor håber jeg, at bl.a. udenrigsministeren kan kaste lidt mere lys over, hvad det egentlig betyder.

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Jeg vil takke for debatten og takke for den vedtagelse, som der åbenbart er et bredt flertal bag, som betyder, at vi kan gå i gang med forhandlingerne med USA på baggrund af det dansk-grønlandske forhandlingsudspil, de to grundpapirer om økonomisk samarbejde og om modernisering eller fornyelse af forsvarsaftalen fra 1951.

Debatten har jo også tegnet sig til at blive en gentagelse af debatten den 29. april, hvor vi diskuterede missilskjoldet. Jeg agter altså ikke at gentage debatten fra den 29. april. Der er ikke sket noget som helst nyt i verden i forbindelse med missilteknologien siden den 29. april, og det har vi grundigt diskuteret den 29. april. Hvis der var nye oplysninger, hvis der var nye ting, som vi ikke havde været opmærksomme på den 29. april, kunne det være rimeligt at tage det op, men det er ikke særlig rimeligt bare at lave en reprise for reprisens skyld.

Jeg skal dog alligevel svare hr. Jeppe Kofod på det meget væsentlige spørgsmål om, hvordan det så er, at vi kombineret med forhandlingerne omkring opgradering af Thuleradaren vil prøve at forhindre, at der kommer et våbenkapløb og vi får en negativ udvikling. Der er her stillet et konkret spørgsmål: Hvad gør den dan-

ske regering som aktiv politik i forbindelse med våbenkontrol og ikkespredning?

Det er klart, at det er vigtigt, at man får et net af nedrustnings- og ikkespredningsregimer som værktøjer i en indsats mod spredning af masseødelæggelsesvåben. Derfor arbejder vi også aktivt for en global tilslutning til de vigtige traktater inden for nedrustning og ikkespredning, bl.a. ikkespredningstraktaten, NPT, biologi- og kemivåbentraktaterne, missilteknologiregimet og international adfærdskodeks mod spredning af ballistiske missiler. Det er alt sammen noget, som vi arbejder for at få fremmet.

Der er ingen tvivl om, at den politiske indsats for at forhindre masseødelæggelsesvåben har båret frugt, bl.a. har 182 lande trods alt med deres underskrift på ikkespredningstraktaten afstået fra besiddelse af atomvåben. Derfor reagerer vi også så kraftigt, som vi gør, når nogle af de 182 går fra aftalen, som tilfældet er med Nordkorea. Vi kan jo se, at EU og vi som medlem af EU faktisk tager meget kraftig stilling til det spørgsmål, således at det ikke skal brede sig, at man springer fra en ikkespredningsaftale.

Kl. 12.20

Det drejer sig også om en fortsat styrkelse og udbygning af det multilaterale nedrustnings- og ikkespredningsregime, og det vil have en væsentlig prioritet for den danske regering og være et væsentligt element i den samlede strategi for at imødegå masseødelæggelsesvåben.

Det er klart, at en række stater fortsat står uden for traktaterne. Der er også bevægelser, og vi må se i øjnene i fremtiden, at der altså er bevægelser, som ikke er stater, som kan være fremtidens farer. Beskæftiger man sig lidt med verden uden for Christiansborg i dag – det ved jeg godt nogle kan have lidt svært ved – vil man jo konstatere, at den store fare, som flere og flere begynder at diagnosticere, er faren fra bevægelser, der er grænseoverskridende, som er nationalt overskridende, og som skaffer sig mere og mere avancerede våben og spiller på, at stater er skrøbelige, at stater bryder sammen, så de kan få fat i deres våben. De er jo ikke med i nogen traktater, og derfor beskytter man sig ikke mod dem gennem traktater.

Derfor er der to ting: traktatregimet, som skal være så bindende og så stærkt som muligt for stater, men også så man kan beskytte sig mod de stater, som springer fra aftalerne og ikke overholder dem – det er jo også sket før i verdenshistorien, at man har haft en aftale, som ikke er blevet overholdt – og så er der de bevægelser

uden for statssystemerne og uden for det internationale fællesskab, som kan skaffe sig våben.

Derfor er det relevant at lave to ting, nemlig både det politiske og det militær- og forsvarsmæssige. Og jeg tror faktisk, at et missilforsvar i sidste ende vil være til fordel for nedrustningen, for der vil altså være nogle, som ikke får så stor interesse i at udvikle eller få fat i missiler fra skrøbelige eller nedbrudte stater og bruge dem i en terrorkamp mod USA.

Derfor tror jeg faktisk, at vi her står over for at få brudt det, som nogle her i salen åbenbart foretrækker, MAD-doktrinen, Mutual Assured Destruction, altså at man kun kan smadre hinanden. Fordelen ved missilforsvaret er, at der pludselig kommer en politisk dimension ind. Jeg prøvede også at forklare det den 29. april, men jeg skal så gentage det, selv om jeg ikke vil gentage debatten:

Vi stod jo deroppe ved Thuleradaren og så på, hvordan man i dag følger missilerne. Der kan man så følge et missil hen over horisonten, og der kan man så konstatere, hvor mange minutter der er til det rammer New York. Så står der 20 minutter, 15 minutter og 10 minutter, og så spurgte jeg: Hvad gør man så i de 20-15-10 minutter, inden det rammer New York? Ja, man ringer til præsidenten for at spørge, om der skal svares igen – det vil sige, om afsenderen skal smadres – eller om man skal lade New York smadre. Der er ingen andre alternativer til enten at lade sig selv smadre eller at lade sig selv og også den anden smadre.

Nu er der den politiske mulighed at få skudt det ned og så ringe op og sige: Hør, kammerat, vi ved godt, hvad du har prøvet på, og du vil få en masse skidt i hovedet, men du kan altså også stoppe nu. Den politiske mulighed findes ikke nu, og det er det nye og forbedrende i forhold til MAD-doktrinen fra fortiden.

Til den diskussion om oprustningen af Kina vil jeg godt gentage, at Kina udvikler langdistanceraketter. De er ikke relevante i forbindelse med Indien og Pakistan. Det har vi sagt. I Indien og Pakistan er det mellemdistanceraketter, og det har intet med missilforsvaret at gøre, fordi her er det langdistanceraketter.

Jeg forstår godt, at hr. Villy Søvndal ligger søvnløs af skræk ved tanken om alle disse ting, der kan ske. Det gjorde hr. Villy Søvndal jo faktisk også – det var hans eget udtryk – dengang Polen, Ungarn og Tjekkiet blev optaget i NATO. Men jeg vil advare hr. Villy Søvndal mod at dø af skræk, for det er altså ikke nogen god måde at

dø på. Det bedste er jo faktisk at modvirke de ting, og det er det, vi nok gør med et missil-skjold.

Det drejer sig altså om øget sikkerhed, USA's og vores, og det drejer sig om at begrænse uberegnelige staters afpresningsmuligheder og trusselsmuligheder.

Til hr. Niels Helveg Petersen vil jeg sige, at det er rigtigt, at både modernisering og fornyelse er anvendt. Den fællesudtalelse, som hr. Hans Enoksen og jeg skrev, bruger udtrykket fornyelse, og jeg vil sige, at der er ikke nogen fornyelse uden en modernisering, og der er ikke nogen modernisering uden en fornyelse. Jeg tror ikke, at man skal tage det så tungt med den forskel.

Jeg er mere ked af udtalelserne fra de grønlandske folketingsmedlemmer, for nu har der altså været et langt, seriøst og ærligt forhandlingsforløb mellem Danmark og Grønland. Det har været et mangeårigt samarbejde, ikke omkring missilskjoldet, men tidligere om miljø osv., som også tidligere regeringer har stået for, og den tone, jeg har hørt her, svarer slet ikke til den, som jeg har mødt fra landsstyret. Den glæde, der var i Grønland over den fælles underskrift, svarer overhovedet ikke til det, jeg hører i dag.

Sådan som jeg hører hr. Lars-Emil Johansen, vil han helst nå frem til, at man enten får en ny grundlov eller ophæver rigsfællesskabet, og det synes jeg ikke er nogen smuk måde at gå til det her på. Det er simpelt hen ikke sandt, at regeringen havde besluttet sig forinden, og at regeringen bankede de grønlandske beslutningstagere på plads, som hr. Lars-Emil Johansen sagde. Det kan man ikke. Det må hr. Lars-Emil Johansen jo kende sine kolleger i Grønland godt nok til at vide.

Kl. 12.25

Jeg synes, det er et uværdigt angreb på den danske regering, og det er en underkendelse af de grønlandske politikere, som jeg ikke havde forestillet mig at jeg skulle høre fra hr. Lars-Emil Johansen, der tidligere har været landsstyreformand. Det er muligt, at man kunne behandle hr. Lars-Emil Johansen sådan, men jeg er helt sikker på, at hverken Jonathan Motzfeldt eller Hans Enoksen kan behandles sådan. Vi har ikke prøvet det. Vi har jo aldrig prøvet at forhandle med hr. Lars-Emil Johansen. Jeg er dybt skuffet over den tone.

Grønland har nu for første gang fået papir på, underskrift på – en stolt dag i Grønlands historie – i Itilleq-erklæringen, at man er ligeværdig og man skal skrive under, når man kan komme af

sted med det, og når det er muligt folkeretligt. Og så skal man høre på det her!

Hr. Lars-Emil Johansen siger jo også, at han ikke stoler på, at Danmark arbejder for Grønlands interesser, hvad angår Thule. Jamen den forrige regering og jeg har arbejdet for, at Dundas skulle tilbage. Vi har påtaget os regningen for det. Det får vi så også utak for. Jeg synes, det var en uværdig tale. Jeg beklager det meget, fordi samarbejdet med Grønland har været fremragende. Der er ingen, der er blevet banket på plads.

Hr. Kuupik Kleist tager også fejl. Han siger, at vi var misundelige over den hurtige beslutning vedrørende Fylingdale. Jamen hr. Kuupik Kleist har været medlem af Folketinget, mens vi forhandlede det her med Grønland, mens vi lagde tidsplanen med Josef Motzfeldt, og det var før beslutningen vedrørende Fylingdale. Og den tidsplan, jeg lagde i samarbejde med Josef Motzfeldt, gik jo præcis ud på, at vi står her i dag lang tid efter Fylingdale. Så hvorfor skulle det komme bag på os, at englænderne var så hurtige?

Vi havde tilrettelagt et forhandlingsforløb, som overhovedet ikke tog hensyn til englændernes beslutningsproces, men kørte vores egen dansk-grønlandske. Hvorfor den mistænkeliggørelse, i betragtning af hvor god en udvikling der har været for Grønland i det her forløb? Man får en fornøjelse og modernisering på skinnerne, det økonomiske samarbejde og en Itilleq-erklæring, og så kommer man med den stemning og den mistænkeliggørelse. Jeg synes, det er dybt deprimerende, men jeg er glad for, at landstytret ser anderledes konstruktivt og positivt på det end de to grønlandske folketingsmedlemmer.

Det er jo heller ikke rigtigt, at man pludselig i slutfasen afdækkede en stor forureningssag. Den forureningssag, altså den om de 52 lossepladser ud over de to i Dundas, som kom frem i Danmarks Radio, var jo kendt af hjemmestyret siden 2001. Der var taget hånd om nogle af tingene af den gamle regering i 2001. Det havde været i Miljø- og Planlægningsudvalget, der sad også grønlandske folketingsmedlemmer i Folketinget dengang, og det havde været i Finansudvalget. Den gamle regering havde taget hånd om det og havde sat de første undersøgelser i gang. Hvor var overraskelsen henne? Hvorfor den mistænkeliggørelse?

Nej, jeg synes, man skal være glad for, at Danmark og Grønland er kommet frem til et fælles resultat. Mange havde overhovedet ikke troet på, og nogle havde åbenbart heller ikke håbet

på, at vi ville være i stand til at nå frem til en dansk-grønlandsk fællesforståelse om forsvarsaftalen, om økonomisk samarbejde og om, hvordan vi samarbejder i fremtiden.

Jeg synes, det er en flot dag for det dansk-grønlandske samarbejde, og jeg er glad for, at det store flertal i Folketinget ser på det på samme måde.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

To korte bemærkninger til ministeren, for jeg synes, kæden hopper af, undskyld mig.

Det ene sted er, at jeg forstår, at ministeren nu anerkender det argument, at terrorbevægelser ikke lister rundt med ballistiske missiler på ryggen. Det synes jeg betegner et betydeligt erkendelsesmæssigt fremskridt. Når den så ikke holder længere, hvad er så det nye argument? Det nye argument er så, at de der folk kan overtage stater og bruge de svage staters kapacitet.

Må jeg ikke godt høre udenrigsministerens bud på: Hvem er de stater, som har en ballistisk kapacitet, som er i færd med sådan inden for en overskuelig tid at blive overtaget af den type terrorbevægelser? Det er det ene.

Det andet er, at udenrigsministeren fuldstændig afviste Kinavinklen. Det er faktisk interessant. Hvis man læser selve redegørelsen side 26, 2. afsnit, 4. linje, står der følgende:

»Det er ikke forventningen, at et missilforsvar vil bidrage til et globalt våbenkapløb og en global oprustning. Det kan ikke afvises, at stater, der er i færd med at udvikle langtrækkende missiler, vil søge at intensivere disse bestræbelser som følge af et missilforsvar.«

De der intensiverede bestræbelser på at få gang i missilerne er det ikke det, som vi i gamle dage kaldte oprustning? Undskyld mig.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Kuupik Kleist for en kort bemærkning, også hr. Lars-Emil Johansen, som bedes trække op til ordførerbordet.

Kl. 12.30

(Kort bemærkning).

Kuupik Kleist (IA):

Der er da heldigvis plads til forskellige opfattelser af den virkelighed, som vi alle sammen lever i. Jeg synes, at udenrigsministerens lyserøde maleri af hele forløbet og den situation, vi står i i dag, ingenlunde er et fyldestgørende billede af, hvordan situationen ser ud.

Jeg mener også, at udenrigsministeren må tage til indtægt, hvad der er foregået de sidste over 50 år med hensyn til USA og Grønland og Danmark. Vores mistænkeliggørelse, som udenrigsministeren kalder det, jeg vil hellere sige kritiske holdning til tingene, men mistænkeliggørelsen, som udenrigsministeren siger, har jo baggrund i hele historien. Den har baggrund i de sidste 55 års gøren og laden i Grønland og den måde, de skiftende danske regeringer har behandlet sagerne på.

Der skal meget til for at vende det billede. Jeg vil da gerne kvittere for de bestræbelser, som regeringen inklusive udenrigsministeren gør sig for at ændre billedet af gensidig mistillid. Men vi må have nogle bedre ting på bordet.

(Kort bemærkning).

Lars-Emil Johansen (SIU):

Atomvåbendeponering, tvangsflytning af befolkning, styrt af B-52 fly, usikkerhed om lossepladser indhold. Undskyld, udenrigsminister, men det har gjort mig meget skeptisk over for, om Danmark overhovedet formår at varetage grønlandske interesser i Thulesammenhæng.

Nu betegner udenrigsministeren mit indlæg som en uværdig tale, der undervurderer de grønlandske politikere. Det er absolut ikke min holdning. Men jeg har en baggrund, som jeg sagde, det er en ond lektie, Grønland har måttet lære gennem årene. Jeg beklager meget, at udenrigsministeren føler sig dybt deprimeret på grund af disse forhold. Det er også en deprimerende oplevelse. Men til trøst for regeringen vil jeg gerne sige, at jeg betegnede principerklæringen som et lille fremskridt, men dog et fremskridt.

(Kort bemærkning).

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Til hr. Kuupik Kleist og hr. Lars-Emil Johansen vil jeg sige, at der er sket ting i fortiden, som selvfølgelig ikke er smukke. Jeg synes dog ikke, at de første taler var præget af, at det var den fjerne fortid, man talte om, men den nære fortid, faktisk forhandlingsforløbet, og forestillinger om, hvordan vi havde behandlet Grønland under denne regering.

Jeg kan også sige, at hr. Niels Helveg Petersen som udenrigsminister også kørte den samme linje som jeg: ligeværdighed. Så derfor er det altså nu – og det er jeg glad for er blevet præciseret

– fortidens synder, som stadig væk sidder i blodet, og det har jeg forståelse for. Det har jeg forståelse for, respekt for.

Derfor har jeg også ligesom min forgænger gjort meget for at sørge for, at Grønland har været inddraget hele vejen i alle disse forløb og har været ved siden af mig ved alle de forhandlinger, hvor det har haft relevans. Og vi har altså meget omhyggeligt arbejdet med teksterne og med forslagene.

Men jeg respekterer, at det er fortiden, der sidder i blodet, og det er selvfølgelig vores opgave at vise, at fortid er fortid og forbliver fortid.

Til hr. Villy Søvndal vil jeg sige: Det, der er tale om, er et missilforsvar, som jo ikke står der i morgen. Der er tale om et langtrækkende perspektiv, og som jeg altid har sagt, så skal man tænke udenrigspolitik 10-20 år frem i tiden. Det er for sent, hvis man begynder at se bevægelser med missiler foran sig om 10 år, så at begynde at reagere. Man skal altså forudse en trusselsmulighed for at gøre truslen mindre.

Det kan så være, at den trussel aldrig bliver aktuel. Det ved vi jo ikke, vi taler om fremtid. Så er pengene spildt. Det er så amerikanerne, der har spildt deres penge. Det er også muligt, truslen bliver relevant, og så vil man blive utrolig kritiseret, hvis man havde stået i situationer, hvor man kunne have foregribet truslen. Havde vidst, den kunne komme, og ikke havde handlet. Så er historiens dom hård.

Politikere handler jo altid i nutiden. Man bliver dømt i fremtiden, og vi kan ikke vide, hvordan det kommer til at gå. Men vi ved da alle sammen i dag i hvert fald, at skrøbelige stater er der. Der er også skrøbelige stater med ballistiske missiler, med atomare våben.

Kl. 12.35

Vi ved jo også godt, at ved Sovjetunionens sammenbrud forsvandt der i hvert fald nogle kilo uran, som ingen har kunnet fortælle hvor er henne. Det vil altså sige, at det er en risiko, som man er nødt til at indregne.

Så vil jeg godt lige for en ordens skyld sige, at det er korrekt citeret, det, hr. Villy Søvndal citerer, fuldstændig korrekt. Men må jeg have lov at citere de næste to linjer, som hr. Villy Søvndal ikke citerede? Der står: »På den anden side er det mere sandsynligt, at eksistensen af et missilforsvar på forhånd vil afholde lande fra at søge ind på en meget besværlig og meget dyr vej.« Mere sandsynligt!

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Ja netop. At udvikle interkontinentale ballistiske missiler er en meget besværlig og en meget dyr vej. Og det er ganske få lande, som i dag har kapacitet til det, og det er ganske få lande, som man kan forudse inden for en periode vil få kapacitet til det.

Hvis vi tager to lande, som man måske kan sige tilstræber at udvikle sig på de områder i dag, så er det Iran, og så er det Pakistan. Hvad er opgaven over for Iran og Pakistan? Er det at opbygge et missilforsvar, der på et eller andet tidspunkt vil fungere? Ja, det er selvfølgelig en prioritering, men man kan ikke lade være med at undre sig over, hvordan det er, man prioriterer.

Der vil jo være andre meget mere oplagte opgaver at tage sig til, netop når vi snakker Pakistan, og når vi snakker Iran, end at opbygge et missilforsvarssystem. F.eks. for Pakistans vedkommende at være med til at sikre, at det land ikke bryder sammen og eventuelt bliver overtaget af fundamentalistiske kræfter. Det var en central opgave.

Alligevel, da det gjaldt om at bekæmpe Al-Qaeda i Afghanistan, hvad gjorde man så? Så ophævede man sanktionerne mod Pakistan fra Amerikas side. Derfor bliver vi ved med at insistere på, at det er en central opgave at gå efter at få håndhævet internationale konventioner. Vi synes stadig væk, det mangler alt for meget i denne her debat.

Hermed sluttede forhandlingen.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Som tidligere meddelt vil afstemningen om de fremsatte forslag til vedtagelse blive foretaget i mødet i morgen, tirsdag den 27. maj 2003.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 158:

Forslag til folketingsbeslutning om, at regeringen venter med at besvare den amerikanske anmodning om opgradering af Thuleradaren, indtil en ny forsvarsaftale til afløsning af forsvarsaftalen af 1951 er aftalt mellem Grønland, Danmark og USA.

Af Kuupik Kleist (IA) og Lars-Emil Johansen (SIU).

(Fremsat 22/4 2003).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

På baggrund af forespørgselsdebatten kan det vel ikke undre nogen, at jeg ikke kan støtte beslutningsforslaget.

Regeringen og Grønlands landsstyre er jo netop blevet enige om et fælles dansk-grønlandsk forhandlingsudspil over for USA vedrørende de grønlandske ønsker til bl.a. modernisering af forsvarsaftalen af 1951. Det fælles forhandlingsudspil består af et udkast til en aftale, der sigter på at forny væsentlige dele af forsvarsaftalen af 1951, og et udkast til aftale om økonomisk og teknisk samarbejde, der har til formål at imødekomme grønlandske ønsker om et bredere samarbejde med USA. Det er selvfølgelig hensigten, at landsstyret sammen med regeringen skal være medunderskrivere på disse to aftaler, som jeg har nævnt.

Landsstyreformanden og jeg er enige om, at vi som det næste skridt sammen vil præsentere det dansk-grønlandske forhandlingsudspil for den amerikanske regering under et besøg i Washington. Vi vil snarest tilrettelægge dette besøg og dermed indlede en forhandlingsproces mellem Danmark og Grønland og USA med henblik på at nå til enighed om de to aftaler, inden opgraderingen af Thuleradaren kan finde sted.

Derfor har det ikke så megen mening at støtte dette beslutningsforslag.

Jens Hald Madsen (V):

Det er ikke nogen overraskelse, at Venstre ikke kan støtte beslutningsforslaget. Jeg må sige, at personlig er jeg temmelig forundret over, at man ikke bare havde trukket det tilbage i anerkendel-